

**Ko par tiesas spriedumu
elektrošoka lietošanā Kuldīgas
novada pašvaldības policijas
priekšnieks RINALDS GŪTPELCS
sacīja preses konferencē piektdien.**

→ 3. lpp.

Par budžeta prioritātēm, opozīcijas iebildumiem,
atbalstu uzņēmējdarbībai, pašvaldības darbinieku
kvalifikāciju, skolu saglabāšanu un citiem

jautājumiem **atbild Skrundas
novada pašvaldības
vadītāja LORETA
ROBEŽNIECE.**

→ 4.-5. lpp.

**Kā strādā pašvaldības un
kāda varētu būt
sadarbība ar
Baltkrieviju -
tāds bija Kurzemes
pašvaldību vadītāju
mērķis,
dodoties uz
Vitebsku
un Oršu.**

→ 7. lpp.

Kurzemnieks

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Nr. 33
(11 269)

Cena
0,68 eiro

Pirmdiena, 2018. gada 19. marts

LAI PRASTU IZDZĪVOT ĀRA VIDĒ

**Gatavot ēst uz ugunsкура, iekārtot gulvietas laukā, rūpēties par sevi, uzņemties atbildību
arī par citiem un sadarboties kopīgas idejas vārdā – tās ir iemaņas, ko jaunieši apguva un
pilnveidoja āra dzīves apmācības centra *Pelēkais vilks* nometnē Padures *Priežkalnos*.**

Jaunieši turpat plāvē spēlē spēli *Sala*, kurā no apla jācenšas izgrūst konkurentus.

Tajā piedalījās ap trīsdesmit 12–16 gadus veci jaunieši no Rīgas, Lielvārdes, Talsiem un Kuldīgas. Pagalmā bija uzceltas vairākas teltis, pie tām bija ugunsкура vietas, trauki, atkritumu tvertnes, gulammaisi.

„Laiks šeit paiet tik interesanti!” saka dalībnieks Gatis Grīnbergs. „Mani interesē militārā joma, un šeit varu iemācīties būt patstāvīgs, un tas noderēs.” Niklāvam Baškim un Elmai Āboltiņai prieku sagādāja tas, ka jāpārvar izaicinājumi, jāgādā, lai pa nakti nav auksts, un pašiem jāgatavo ēdiens.

Nometnes vadītājs Nils Klints pastāstīja, ka Latvi-

jā šādus pasākumus organizējot arī citviet. Nometņu galvenais mērķis esot iemācīt jauniešiem prasmes, ko pilsētvidē izdarīt grūti. „Ja gribas ēst, ir jāsigādā malka, jāiekur ugunsкура. Mums ir nodarbības, kurās pārrunājam vispārcilvēciskas tēmas. Jaunieši ir no dažādām sociālajām grupām, ar atšķirīgu pašvērtējumu. Mūsu koncepts ir parādīt, ka jebkurš var dzīvot kvalitatīvi, kaut arī ikdienā apkārt redz vairāk negatīvo, nevis pozitīvo, ka jāprot vienam otru pieņemt un sadarboties,” skaidro N.Klints.

**Jolanta Hercenberga
Andras Ālītes foto**

**VAI PUDELES UN BURKAS JĀMAZGĀ,
lai nodotu šķirotajos atkritumos? Skaidro uzņēmuma
Kuldīgas komunālie pakalpojumi speciālists.**

→ 2. lpp.

Trešdien, 21. martā:

- Ilgai Leimanei – 75.
- Kas jauns Raņķos.
- Planīcas ielas stāsti.
- Galda teniss un Jānis Avdjukevičs.

ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Svētki, politika un ekonomika

Daina Tafelberga,
tālrunis 63350570,
daina.tafelberga
@kurzemnieks.lv

Šis rindas top dienā, kad Kuldiģā viss mierīgi, darbaļaudis čakli strādā un karogi plīvo vienīgi pie tām valsts un pašvaldības ēkām, kur tiem jābūt diendienā. Kaut gadiem ilgi tiek laužti šķēpi vēsturnieku un politiķu aprindās, 16. marts tomēr nav noteikts par oficiālu atceres dienu. Tie, kuri grib, var pieminēt laudis, kas cīnījās latviešu leģionā, – doties uz Tukuma pusi un nolikt ziedus tēvu, vectēvu vai viņu ciņubiedru piemiņai Lestenes brāļu kapos.

„Labāk atturēties, jo tam, kas pa vidu, jau ir vienalga, uz kuru pusi deķi velk.”

Vai arī – sadūšoties un pievienoties gājienam pie Brīvības pieminekļa Rīgā. Dūša vajadzīga ne tikai aukstā laikā, bet jau 20 gadus karstā jautājuma dēļ, turklāt šogad Drošības policijas galva prognozēja provokācijas augstāku risku nekā iepriekšējās reizēs.

Šobrīd, priekšpusdienā, nav zināms, kā tur, Rīgā, viss beigsies, bet par kādu citu latvju kareivju piemiņas dienu gan jau aptuveni var nojaust. Ceturtdien Parlamentā komisijās izskatīšanai tika nodoti grozījumi likumā *Par*

svētku, atceres un atzīmējamām dienām, kuros piedāvāts 11. novembrī, Lāčplēša dienu, noteikt par svētku, tātad valstī oficiāli izsludinātu no darba brīvu dienu. 77 deputāti šo priekšlikumu atzina par labu esam – it kā ar cēlu domu padarīt šo karavīru atceres dienu par īstu svētku dienu visiem. Raugi, bez uzvaras 11. novembrī pirms 99 gadiem Latvijas brīvību neizdotos izcīnīt. Tātad – nekādas sēras un noliekas galvas, bet skaļas gaviles. Lai arī vairākums pašreizējo liktenlēmēju bija *par*, strīds tomēr radās arī par šīs dienas statusu, bet ne tik daudz no vēsturiski politiskā aspekta, kā tas ir saistībā ar 16. martu. Protams, neviens neapšaubīja, ka Lāčplēša diena ir svinama. Nav daudz to drosmīgo deputātu, kas balsotu pret tādām cēlām idejām (šajā gadījumā – astoņi mūžīgie opozicionāri). Ja nu vienīgi tas, kurš vairs negrib būt par deputātu, jo vēlēšanas nav aiz kalniem. Bet arī tad viņš riskē saņemt partijas biedru pērienu. Tāpēc labāk atturēties, jo tam, kas pa vidu, jau ir vienalga, uz kuru pusi deķi velk. Par galveno iemeslu, kāpēc 11. novembrim tomēr nevajadzētu būt brīvam, tiek minēta ekonomikas sarukšana. Proti, valstij tas varot izmaksāt astoņus miljonus eiro. Latvijā jau tagad ir 16 svinamo dienu, kurās cilvēki strādā un kurās viņiem jāmaksā dubulta alga. Ja godīgi, nezinu, vai brīvdienu mūsu valstī tiešām ir par daudz. Žurnālistiem kā daudzu citu profesiju pārstāvjiem svētki bieži vien ir darbs.

MANUPRĀT

Uz 13. Saeimu!

Sākušās runas, spekulācijas un derības, cik un kādas partijas varētu iekļūt 13. Saeimā. No tām, kas pašreiz pie varas, izredzes iekļūt *Saskaņai*, Zaļo un zemnieku savienībai, Nacionālajai apvienībai un arī *Vienotībai*, kas pēc Solvitas Āboltiņas izslēgšanas ekonomikas ministra Arvila Ašeradena vadībā aktīvi piesaista novadu partijas un gudro jaunu nosaukumu. Vēl labas izredzes varētu būt Jaunajai konservatīvajai partijai, kas ar bijušo tieslietu ministru Jāni Bordānu un bijušajiem KNAB darbiniekiem Jutu Strīķi un Juri Jurašu priekšgalā plosās Rīgas domes opozīcijā, un *KPV LV*, kam diezgan stabils elektorāts ir jaunieši, latvieši Īrijā u.c. Trīs partiju – *Par!*, *Latvijas attīstībai* un *Izaugsme* – valdes aicina biedrus veidot apvienību, lai Saeimas vēlēšanās piedalītos kā skaidra eiropieši liberāla alternatīva pašreizējai varai. Aktīvi darbojas arī Latvijas Reģionu apvienība, kas pēc Mārtiņa Bondara noiešanas no politiskās skatuves ir skrundenieces Nellijas Kleinbergas rokās. Sociālajos tīklos pamanāmi darbojas *Progresīvie*. Mazāk dzirdams par partiju *No sirds Latvijai*. Vai parādīsies vēl kāda jauna politiskā organizācija vai atdzims/pārdzims kāda vecā?

Daiga Bitiniece, tālrunis 63350567;
daiga.bitiniece@kurzemnieks.lv

Ja jūs avīzē pamanāt kādu kļūdu vai neprecizitāti, būsīm priecīgi, ja mums darīsiet to zināmu pa tālruni **63350567**.

MUMS ZVANA

Kur iegūst un tērē budžeta naudu

Kurzemnieka lasītāja interesējas par dažām pozīcijām budžetā Kuldiģas novada pašvaldības izdevumu un ieņēmumu sadaļā.

Atbildes sagatavoja pašvaldības speciālisti.

● **Budžeta ieņēmumu sadaļā 15 000 eiro paredzēts iekasēt no soda naudām. Par kādiem nodarījumiem šie sodi ir?**

Tās ir soda naudas par administratīviem pārkāpumiem. Pieredze rāda, ka visbiežāk soda nauda jāmaksā par apstāšanās un stāvēšanas noteikumu pārkāpumu. Vēl soda naudu cilvēki maksā par atrašanos alkohola reibumā vai alkohola lietošanu sabiedriskā vietā, par teritoriju neuzturēšanu kārtībā un citiem pārkāpumiem.

● **Ko nozīmē ieņēmumu pozīcija *pārējie ieņēmumi*, kurā paredzēti 55 660 eiro?**

Šeit ietilpst plānotie ieņēmumi

no ūdenstilpju un zvejas tiesību nomas un zvejas tiesību nerūpnieciskās izmantošanas jeb licencētās maksšķerēšanas. Arī piedzītie un labprātīgi atmaksātie līdzekļi, piemēram, ja cilvēks atzīst savu vainu kādā nodarījumā (stikla izsišana, ceļa zīmes bojāšana u.tml.) un atmaksā pašvaldībai zaudējumus. Tāpat tiek uzskaitīti pašvaldības ieņēmumi no nedzīvojamajiem telpu nomas un projektu īstenošanas.

● **Izdevumu sadaļā ierakstīti septiņi miljoni par teritoriju un mājokļu apsaimniekošanu. Kur tie tiek tērēti?**

Gandrīz 7,3 miljoni eiro, kas budžeta izdevumu sadaļā ietverti kategorijā *Teritoriju un mājokļu apsaimniekošana*, paredzēti pašvaldības īpašumu un publiskās infrastruktūras uzturēšanai un sakārtošanai. Šajā pozīcijā ietilpst

ielu un ceļu uzturēšana un tīrīšana, kapu, publisko tualetu uzturēšana, parku un dārzu kopšana un uzturēšana, zāles pļaušana, ielu un ceļu apgaismojuma uzturēšana un nodrošināšana visā novadā, izdevumi klaiņojošo suņu un kaķu izķeršanai, pašvaldības līdzfinansējums konkursa *Darīsim paši* projektiem, kultūras pieminekļu glābšanas un daudzdzīvokļu māju sakārtošanas programmām, kā arī līdzfinansējums biedrībām *LEADER* projektu īstenošanai. Šajā kategorijā ir arī izdevumi attīstības projektu īstenošanai, piemēram, Eiropas Savienības līdzfinansēto grants ceļu sakārtošanas programmai pagastos u.c. Vēl šai izdevumu pozīcijā ietverta pašvaldības nekustamo īpašumu nodaļas un būvvaldes darba nodrošināšana.

Inguna Spuleniece

LASĪTĀJS SATRAUKTS

Nav jāmazgā ar ziepjūdeni

„Vai tiešām man jāmazgā eļļas pudeles, lai nodotu tās šķīrotajos atkritumos? Cik man vajadzēs ūdeni un mazgājamo līdzekli!” satraukta kāda lasītāja. Viņa sapratusi, ka šķīrotajos atkritumos drīkst nodot tikai tīru iepakojumu.

Uzņēmuma *Kuldiģas komunā-*

lie pakalpojumi tehniskās bāzes un atkritumu apsaimniekošanas daļas vadītājs Kaspars Porīķis skaidro, ka ar ziepjūdeni pudeles nevajag mazgāt: „Reizi vai divas ielej ūdeni, izskalo, un viss. Doma tāda, lai iekšā nebūtu eļļa, piens vai kādas citas pārtikas paliekas. Tādas prasības ir uzņēmumam,

kuram nododam plastmasu. Viņi rūpniecās pēc tam to visu mazgā pamatīgi speciālās iekārtās. Bieži mums atved burku, kurā vēl ir puse ar ievārījumu vai mērci. Tā nedrīkst būt, bet tukša burka tikai jāizskalo, lai tajā nebūtu paliekas, mazgāt nevajag.”

Iveta Grīniņa

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kuras atkarības ir visbriesmīgākās, un kā no tām tikt vaļā?

Daiga Ķeire, skolniece:

– Iespējams, tās varētu būt narkotikas. Bet, kā no atkarībām tikt vaļā, nevaru pateikt, visticamāk, jāārstējas kādā slimnīcā. Manuprāt, visizplatītākā ir smēķēšana, arī manu draugu lokā tā ir aktuāla. Vienīgais, kā

no tās tikt vaļā, ir meklēt alternatīvu, piemēram, ēst konfektes, kad gribas smēķēt.

Mudrīte Liepiņa, skolotāja:

– Grūti pateikt, jo ikdienā par to nedomāju. Manuprāt, visas atkarības ir vienlīdz bīstamas un iznīcinošas. Jautājums ir tikai par to, vai cilvēks apzinās, ka viņš ir tajā riska zonā. Domāju, cilvēkam pašam jāapzinās, ka viņam ir šī problēma, un tad jau ir speciālisti, kas rīkojas tālāk.

Gaida, konditore:

– Grūti pateikt. Visizplatītākā varētu būt atkarība no alkohola, no kuras var tikt vaļā tikai ar paša gribu. Domāju, ka varētu palīdzēt speciālisti, bet, ja pats nepiekrīt, tad tas arī nepalīdz. Pašam ir jāgrib ārstēties.

Dace Liepiņa, šuvēja:

– Vissliktākā noteikti ir atkarība no narkotikām un azartspēlēm, kas izposta ģimenes. Kaut kādam klikšķim cilvēka galvā ir jānotiek, lai viss mainītos. Ja pats nesaprot, ka tas ir par traku, tad nekas nemainīsies. Pašlaik aktuāla problēma, sākot ar maziem bērniem, ir sēdēšana pie telefoniem un datoriem. Risinājums – atņemt telefonu.

Andris Upenieks, pašnodarbinātais:

– Visas atkarības ir bīstamas. Tikai ar gribasspēku var tikt no tām vaļā. Neviens cits to nevar ietekmēt. Noteikti atkarība no narkotikām un alkohola mūsu sabiedrībā ir visizplatītākā.

Ineta Strode, skolotāja no Madonas novada:

– Visizplatītākā noteikti ir atkarība no telefoniem. Kaut gan kaitīgāka varētu būt no smēķēšanas un alkohola. Ir jābūt liela gribasspēkam un līdzcilvēku palīdzībai, lai no tās atbrīvotos.

Lāsma Reimane, Andras Ālītes foto

Kurzemnieks
Kuldiģa, 1905. gada ielā 19, LV-3301

Izdevējs – SIA *Jaunais kurzemnieks*. Reģ. apl. nr. 1400. Iznāk pirmdienās, trešdienās, piektdienās. Pārpublicējot atsauce uz *Kurzemnieku* obligāta. Iespiests SIA *Poligrāfijas grupa Mūkusalā*, Rīgā, Mūkusalas ielā 15a. Metiens – 3564.

Galvenā redaktore Daiga Bitiniece – 63350567; redakcija@kurzemnieks.lv;
reklāmas nodaļa – 63324881; sludinājumi@kurzemnieks.lv

RINALDS GŪTPELCS: „Pārkāptas manas tiesības uz aizstāvību”

„Kopš pirmās dienas esmu uzskatījis, ka šī lieta ir safabricēta, un ir informācija, kas to norāda. Būtiskākais, ka tiesa nevēlas to pārbaudīt, tādēļ tiek gatavota kasācijas sūdzība, un, iespējams, lieta tiks iesniegta arī Eiropas Savienības cilvēktiesību tiesā,” preses konferencē piektdien sacīja Kuldīgas pašvaldības policijas priekšnieks Rinalds Gūtpelcs.

Viņu apsūdz krimināllietā par to, ka pirms četriem gadiem esot lietojis elektrošoku pret kurmālnieku Mundri Andrušaiti, un janvārī Kurzemes apgabaltiesā otrajā instancē atzina par vainīgu.

Ar presi tikties bija iecerējis arī R.Gūtpelca advokāts Saulvedis Vārpiņš, bet neparedzētu apstākļu dēļ viņš neesot varējis ierasties, tādēļ R.Gūtpelcs stāstīja pats: viņaprāt, krimināllietas izskatīšana nenorit korekti, jo tiesa abās instancēs atsakās izskatīt pierādījumus, kas norādītu uz to, ka viņš nav vainīgs. „Tie ir četrus gadus veci notikumi, par kuriem mēģinu

pierādīt savu taisnību. Šobrīd notiek tiesvedības process. Nevienam spriedums vēl nav stājies spēkā, jo tiks pārsūdzēts. Gan es, gan mans advokāts norādīja uz pret-runām liecinieku liecībās, izteica septiņus lūgumus tiesā tās novērst un veikt nepieciešamo pārbaudi, bet visi septiņi argumenti netika ņemti vērā un netika arī pamatots, kādēļ. Šo pārbaudi tiesa neveica, tādēļ ir būtiski pārkāptas manas tiesības uz aizstāvību. Pieteikumi tiek noraidīti, pamatojuma tam nav, līdz ar to tā nav vispusīga, objektīva izmeklēšana, kurā tiktu noskaidrots, kā īstenībā viss

Kuldīgas pašvaldības policijas priekšnieks Rinalds Gūtpelcs (no kreisās) uzskata, ka otrās instances spriedums tiks pārsūdzēts, jo tiesas procesā ir pārkāptas viņa tiesības uz aizstāvību. Domes jurists Uģis Gauja pauž pašvaldības nostāju.

noticis.”

Kuldīgas novada pašvaldības nostāju puda jurists Uģis Gauja, norādot, ka pašvaldība nevar jaukties kriminālprocesa gaitā,

un, kamēr nav stājies spēkā notiesājošs spriedums, pašvaldība saglabās darba attiecības ar R.Gūtpelcu. U.Gauja arī norādīja, ka neviens no procesa virzītājiem

nav lūdzis, lai R.Gūtpelcu atstādīnātu no amata.

Jolanta Hercenberga
Lāsmas Reimanes foto

Kuldīgas pašvaldības policijas priekšnieka Rinalda Gūtpelca sasauktajā preses konferencē no masu medijiem piedalījās Skrudas TV un laikraksts Kurzemnieks.

Varēs uzlabot digitālās prasmes

21. martā Kuldīgas Mākslas namā no 11.30 aicināti komersanti, pašnodarbinātas personas u.c. interesenti pilnveidot digitālās prasmes. 11.30 notiks Valsts darba inspekcijas seminārs *OiRA – interaktīvs rīks darba vides risku novērtēšanai mazo uzņēmumu darba devējiem*. Varēs

praktiski apgūt darba risku novērtēšanas rīku speciālistu pavadībā ar savu personīgo datoru vai izmantojot bibliotēkā pieejamos datorus. 13.00 būs Patentu valdes lekcija, kā aizsargāt savu intelektuālo īpašumu, 14.30 Uzņēmumu reģistra lekcija par e-pakalpojumiem uzņēmēju ikdienas

vajadzībām. 15.30 notiks SIA *Datorzinību centrs* prezentācija par Eiropas Reģionālā attīstības fonda apmācību projektu *Mazo un mikro komersantu apmācības inovāciju attīstībai un darbinieku izaugsmei* un izglītojoša lekcija par digitālo darba vidi darbinieku ikdienas produktivitātes veicināšanai.

Atvērto durvju nedēļa LU

Latvijas Universitātes (LU) Kuldīgas filiāle no 20. līdz 23. martam 12.00–16.00 būs atvērta ikvienam, lai iepazītu filiāli, studiju programmas un citas iespējas.

Topošie studenti varēs iegūt atbildes uz sev interesējošiem jautājumiem, tās sniegs pasniedzēji, studenti un absolventi.

LU FAKULTĀTES RĪGĀ DURVIS VĒRS:

19. martā 12.00 Datorikas fakultāte (Raiņa bulvārī 19).

20. martā 13.00 Biznesa, vadības un ekonomikas fakultāte (Aspazijas bulvārī 5), 14.00 Medicīnas fakultāte (Raiņa bulvārī 19).

22. martā 11.00 Juridiskā fakultāte (Raiņa bulvārī 19), 12.00 Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte (Jūrmalas gatvē 76), 14.30 Humanitāro zinātņu fakultāte (Visvalža ielā 4a), Vēstures un filozofijas fakultāte (Aspazijas bulvārī 5), 12.00 Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultāte, 13.00 Fizikas un matemātikas fakultāte, 14.00 Bioloģijas fakultāte, 15.00 Ķīmijas fakultāte (visas Jelgavas ielā 1).

23. martā 11.00 Teoloģijas fakultāte (Raiņa bulvārī 19), 12.00 Sociālo zinātņu fakultāte (Lomonosova ielā 1a).

GRIB UZDĀVINĀT GRAUSTU

Visticamāk, Kuldīgas novada dome atteiksies pieņemt dāvinājumā par graustu kļuvošo, vēl līdz galam nepabeigto bērnu dārza ēku Rendas centrā.

Attīstības komitejā deputāti izskatīja *Ausmu* jeb bērnu dārza ēkas īpašnieces iesniegumu ar piedāvājumu īpašumu pieņemt pašvaldībai. Uz zemes gabala atrodas četras ēkas

vai to atliekas: bērnu dārza ēkas un garāžas jaunbūve, dzīvojamā māja un šķūnis. Pērn decembrī pašvaldības būvinspektors Raimonds Kalējs būves pārbaudījis un atzinis, ka garāža ir sabrukusi, bet bērnu dārza ēka – avārijas stāvoklī, turklāt apdraud garāmgājējus un blakus esošā īpašuma saimniecības ēku. Īpašniecei bija uzdots nekavējoties ēkas norobežot, bet vēl aizvien

tas nav izdarīts. Nekustamo īpašumu nodaļas vadītājs Klāvs Svilpe deputātiem pastāstīja, ka īpašumam jau vairākus gadus ir uzlikts paaugstināts nodoklis. Domes priekšsēdes vietnieks Viktors Gotfridsons secināja, ka visdrīzāk pašvaldība bīstamos graustus nojauks un izdevumus piedzīs no īpašnieces.

Inguna Spuleniece

MEDIĶI INFORMĒ

Slapju un cauru zābaku dēļ apsaldē kājas

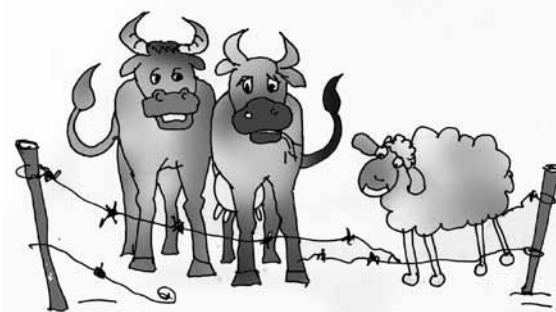
Stāsta Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Kurzemes reģionālā centra statistiķe **Dārta Girgensone**.

No 9. līdz 16. martam Kuldīgas, Alsungas un Skrudas novadā ātrās palīdzības mediķi devušies uz 98 izsaukumiem. Uz slimnīcu aizvesti 44, no tiem divi bērni un viena topošā māmiņa. Viena sieviete un četri vīrieti bijuši alkohola reibumā. Divas krimināltraumas gadījās Ēdolē un Skrundā – cietis vīrietis un sieviete, abi alkohola reibumā. Vīrietis nogādāts slimnīcā, sieviete pēc palīdzības sniegšanas atteikusies tur doties.

29 gadus vecs vīrietis dzērumā zaudējis līdzsvaru, uzkritis uz spaiņa, kurā bijuši stikli, un pārgriezis apakšdelmu – pēc palīdzības sniegšanas palicis mājās. 86 gadus veca sieviete mājās paklupusi un nokritusi, ar augšdelma lūzumu nogādāta slimnīcā. 58 gadus vecs vīrietis guvis apsaldējumu, jo laukā staigājis ar slapjām kājām un cauru zābaku.

Uzklausīja **Iveta Grīniņa**

NUMURA CITĀTS

„Kam tās govis, kam tie zirgi, / Kas man kādreiz piederēja? / Manas govis, mani zirgi / Tagad pieder kolhozam,” no padomju laikiem ievandnieka Tālvaiža Kalnenieka atmiņā kāda dziesma, kas dziedāta tikai uzticamu ļaužu pulciņā.

Loreta Robežniece: „Vēlmes var piepildīt, bet tas nenotiek tik ātri”

Uz iedzīvotāju un Kurzemnieka jautājumiem atbild Skrundas novada domes priekšsēde Loreta Robežniece.

PAR NAUDU UN IEDZĪVOTĀJIEM

Kā pašvaldības budžetā noteiktas prioritātes? Piemēram, Nīkrācē atpūtas centram tek jums, bet nauda ieguldīta apgaismojumā Ventas pastaigu takā, pa kuru staigā maz cilvēku.

Pirms budžeta veidošanas sanākam kopā: izpild-direktors, iestāžu un pagastu pārvalžu vadītāji. Skatāmies, kādas katrā vietā problēmas. Viens ir tas, kas uzlikts uz papīra, otrs – realitāte. Par konkrēto piemēru – Nīkrāces atpūtas centra jumtam ir defekts pie skursteņa, to novērtējuši speciālisti, tostarp būvvalde. Prasītie 42 000 eiro neatbilst realitātei, lai tādu summu ieguldītu. Līdz ar to skatāmies, kam lietderīgāk dot.

Tāpat izvērtējam visu novadu. Uzskatu, ka nevar budžetu veidot vienīgi proporcionāli iedzīvotāju skaitam, kaut gan arī tas ir būtiski. Jāņem talkā saimnieciskā domāšana: kādas ir cilvēku vajadzības, kā ieguldījums tiek izmantots. Piemēram, atnāk Rudbāržu pagasta vadītāja: vajag sakārtot laukumu centrā, kur notiek pasākumi, bērniem rotaļlaukumu, stāsta, kādi ceļi jāsalabo, cik vajadzēs kapu zvanu tornim. Tas tiek izsvērts komandā, pārrunāts ar deputātiem un iedzīvotājiem. Saproto, ka tas tiešām būs reāls ieguldījums, vajadzības tiek pieņemtas.

PAR UZŅĒMĒJDARBĪBU

Domē tikko izveidots tūrisma un uzņēmējdarbības atbalsta centrs. Ko tas darīs?

Par šādu struktūrvienību runāts gadiem. Līdz šim tūrisma attīstībā un uzņēmējdarbības atbalstā darbi tika sadalīti dažādu jomu speciālistiem – pielikti klat tiešajiem pienākumiem. Turpmāk būs konkrēts speciālists, kurš tūrisma sadarbošies ar uzņēmējiem novadā un vēl tālāk. Pašvaldība nevar nodarboties ar uzņēmējdarbību, bet var veicināt to. Pagājušogad Skrundā sāka jauna lielveikala celtniecība, plānots, ka tur būs darba vietas ap 20 cilvēkiem. Ir atvērts veikaliņš *Lavanda*. Trīs uzņēmēji varējuši darbu sākt ar Kuldīgas biznesa inkubatora atbalstu, tostarp ne tikai pilsētā, bet arī pagastos. Drīz Skrundā būs automazgātava, līdz šim tādas nebija. Latvijas Radio un televīzijas centrs veido optiskā tīkla infrastruktūru, arī tur nodarbināti novada iedzīvotāji. Ir sākusies elektroapakšstacijas *Robežnieki* būvniecība Raņķos, dodot darbu mūsu cilvēkiem. Par šiem objektiem bija ilgas sarunas, bet tagad lietas notiek. Nevaru nepieminēt jauno Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Skrundas depo, jo ir saglabātas un modernizētas darba vietas glābējiem, kuriem pēc vecā depo sabrukšanas bija jāstrādā neatbilstošos apstākļos. Tas svarīgi arī no sabiedrības drošības aspekta. Arī par to bija garas sarunas, līdz tika panākts nozīmīgais valsts ieguldījums. Tās ir pēdējā laikā lielākās investīcijas.

Uzņēmējiem būs arī labums no tā, ka Mežaine jeb bijusī Padomju armijas pilsētiņa nodota Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem. Ēkas un teritorija jau tiek sakārtotas. Ir notikušas mācības mūsu karavīriem un viņu sabiedrotajiem. Domāju, ka šovasar pieplūdums būs vēl lielāks, un uzņēmēji varēs paplašināt pakalpojumu klāstu.

Tomēr šgada sākumā vairāki deputāti balsoja pret budžetu, jo pārāk daudz tīkot ieguldīts pilsētā, atstājot novārtā laukus.

Tās bija tikai trīs balsis no 15. Ieguldījumu attīstībā nevar vērtēt tikai naudā – cik atvēlam infrastruktūrai. Ieguldījums ir arī darbs ar cilvēkiem, sociālā palīdzība, sabiedriskā dzīve. Nesen kopā ar nevalstiskajām organizācijām četriem jauniešiem tika piedāvāta stipendija jauniešu programmā. Tāpat dota iespēja darboties cilvēkiem ar invaliditāti. Līdzīgu piemēru ir daudz. Nīkrācē bija mazliet sācis nīklot saieta nams. Domājām, kā darbu uzlabot, lai labums būtu plašākam lokam. Paaicinājām sociālo dienestu, pagasta vadību, nevalstiskās organizācijas un izspriedām, ko darīt. Nedomāju, ka lauki tiek aizmirsti.

Kāds pašlaik bezdarba līmenis?

7,2%, un tas nav palielinājies – drīzāk otrādi.

Cik būtiski samazinājies iedzīvotāju skaits?

No Skrundas novada pagājušogad izdeklarējušies 84 iedzīvotāji, no tiem 69 ir mirušie. Savukārt jaundzimušie ir 39. Ja neskaita mūžībā aizgājušos, skaits nav būtiski samazinājies.

Vai nav žēl, ka tas netika darīts agrāk?

Diemžēl vairāk nekā 20 gadus pēc armijas aiziešanas pašvaldība neko nevarēja darīt, jo objekts piederēja nevis mums, bet *Valsts nekustamajiem īpašumiem*, kuri ar šīm lietām netika galā. Taču nav jāskatās atpakaļ – jādzīvo šodienā, jo daudz ir mainījies.

Vai kādā nozarē ir uzņēmēju konkurence?

Konkurence jau ir uzņēmējdarbības princips. Ne valsts, ne pašvaldība tajā neiejaucas. Bet tieši tā var uzņēmējdarbību veicināt. Vasarā Skrundas centrā tika atvērts jauns krodiņš. Jautāju īpašniekam, vai netraucēs tas, ka mums jau ir ēdināšanas uzņēmumi. Viņš atbildēja, ka tas ir pašsaprotami: dot cilvēkiem plašāku izvēli. Savukārt uzņēmēji var izlemt, kurā nišā darboties.

Vai ir kāda pavisam brīva nozare?

Līdz šim trūka automazgātavas. Ilgi runājām ar dažādām firmām, mudinājām, bet neviens negribēja uzņemties. Tagad atradies cilvēks, kurš grib darboties. Iespējams, mums trūkst mūsdienīgas degvielas uzpildes stacijas. Arī par to palaikam tiek runāts. Jāsaprot, ka tas tomēr ir pašu iedzīvotāju ziņā. Viena lieta, ko gribam mēs, cita – kā uzņēmējs aprēķinājis, kur naudu labāk ieguldīt, lai var nopelnīt.

Vai bijusi interese par sociālo uzņēmējdarbību?

Esam uzrunājuši vairākas nevalstiskās organizācijas, kuras šajā jomā darbojas un apmeklēja seminārus, kuros popularizēta šāda iespēja. Sākumā interese bija liela, bet tā mazinājās, saprotot, ka nebūs viegli izpildīt augstas prasības. Taču pilnīgi malā jautājums nav nolikts.

PAR PAŠVALDĪBAS DARBINIEKIEM

Vai domē strādā kvalificēti darbinieki? Vai viegli atrast jaunus speciālistus?

Mums ir ļoti labi speciālisti, kuri pārzina savu jomu, var palīdzēt arī citiem un tajā pašā laikā nodalīt savas lietas no pašvaldības funkcijām, ko nosaka likums. Taču, ja kāds aiziet, jaunus atrast nav viegli. Grūti pateikt, kāds ir iemesls. Trūkst veselības un sociālās aprūpes centra vadītāja. Pieteikušies pieci pretendenti. Bet pirms kāda laika uz sabiedrisko attiecību speciālista vietu pieteicās vairāk nekā 30 cilvēku. CV un pretendentu pašvērtējums bija ļoti atšķirīgs.

Kāpēc uz vairākām vakancēm, tostarp būvvaldē, tūrisma un uzņēmējdarbības atbalsta centrā, kā arī veselības aprūpes iestādē, netika izsludināts konkurss? Likums neliek obligāti to rīkot – tā ir pašvaldības izvēle, kā katrā jomā atrast labāko speciālistu. Gan būvvaldī, gan jauno centru vadīs cilvēki, kuri pie mums jau strādājuši, spējas pierādījuši, turklāt pašvaldība ieguldījusi naudu viņu zināšanās.

Kā komentēsiet to, ka pašvaldības kapitālsabiedrības *Skrundas komunālā saimniecība* atbildīgajiem darbiniekiem iedzīvotāji pārmet neprasmī sarunāties, skaidri atbildēt uz jautājumiem, kā arī augstprātību?

Uzskatu, ka uzņēmuma valde savus uzdevumus pilda. Par komunikāciju varu atbildēt tikai par konkrētiem gadījumiem, nevis vispārīgi.

Kurš *Skrundas komunālās saimniecības* speciālists atbilst likumam, kas regulē namu apsaimniekošanu?

Par namu apsaimniekotāju strādā Uldis Zariņš. Viņš studē namu apsaimniekošanas menedžmentu. Taču jāpaskaidro, ka mūsu nami ir ļoti nolaisti, ilgstoši slikti apsaimniekoti. Daudzām mājām vispār nekas netika darīts, arī dokumenti nebija kārtībā. Jaunā vadība spārīgi ķērusies pie darba, bet hroniski ielaisto kaiti tik ātri izārstēt nevarēs. Vajadzēs arī naudu. Pēc līdakas pavēles vien nekas nenotiks.

PAR SKOLĀM

Pēdējos gados slēgtas trīs mācību iestādes. Divas gan nebija pašvaldības ziņā, tomēr ēkas palikušas tukšas.

Tikko slēgta Oskara Kalpaka Rudbāržu pamatskola, pēdējie trīs skolēni, kuri tur palika, aizgājuši uz citām skolām. Pedagogiem tas bija zināms jau mācību gada sākumā. Pēc atbrīvošanas viņi saņēmuši visus pabalstus, kas pienākas, un tagad iestājušies bezdarbniekos. Esam noslēguši vienošanos ar Jaunsardzes centru, ka muiža jau no aprīļa tiks izmantota Kurzemes jaunsargu vajadzībām. Šobrīd esam iznomājuši sešas telpas. Iespējams, tiks pārņemta lielāka daļa, bet neteikšu *hop!*, pirms nav pārlektis un sarunas pabeigtas. Esam daudz strādājuši, lai telpas nepaliktu tukšas. Ticu, ka ēka tiks saglabāta un vieta dzīvos, jo tā ir mūsu valsts vēstures pamats.

Kas notiek bijušajā Rudbāržu internātpamatskolā?

Arī tās ēkas pieder pašvaldībai. Ir saglabāts viss komplekss un iekārtojums. Kopš mācību iestādes pilnīgas likvidēšanas pagājuši divi gadi. Esmu uzrunājusī daudzus

uzņēmējus, tostarp tos, kuri varētu darboties sociālajā jomā. Pagasta pārvaldei bijušas sarunas ar ārvalstu latviešiem, daži ieinteresētie bijuši vietu apskatīt. Idejas ir, taču – atkal vajadzīga nauda. Lai cik skaista ir šī vieta, komplekss ir liels, un vajadzēs lielu naudu. Bet meklēšana nav apstājusies. Arī šis darbs man māca pacietību.

Kādreizējā Skrundas arodskola pieder valstij. Ko dome dara, lai tā neietu postā un tajā atgrieztos dzīvība?

No valsts neko nevaram pieprasīt, varam tikai mudināt. Tāpat kā uz Rudbārziem, arī uz Pumpuriem esmu vedusi uzņēmējus, tostarp no ārvalstīm, Aizsardzības ministrijas pārstāvjus, Bruņoto spēku komandierus un NATO virspavēlnieciību. Sadarbība ir. Objekts ievietots Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras mājaslapā, bijušas izsoles, bet bez rezultātiem.

Vai apdraudēta ir vēl kāda mācību iestāde?

Notiek modelēšana par turpmāko Jaunmuižas pamatskolā. Tur mācās ap 15 audzēkņiem, vairums

apgūst 58. programmu – tā ir speciālā izglītība, kas no pedagoga prasa bērnam citu pieeju. Gan šī iemesla, gan mazā audzēkņu skaita dēļ uzturēšanas izmaksas, rēķinot uz vienu bērnu, ir daudz lielākas nekā citās skolās. Tāpēc meklējam izdevīgāku modeli. Tikāmies ar katra bērna vecākiem un pārrunājām, kā būtu, ja šo programmu apgūtu Skrundas vidusskolā. Tā var akreditēt speciālo programmu, taču vispirms jāizvērtē, kā labāk. Vienlaikus tiek spriests, kā samazināt saimnieciskos izdevumus tad, ja tur paliks rotaļu grupa ar 17 bērniņiem – Jaunmuižai diezgan lielu skaitli.

Septembrī uz Skrundas vidusskolu pārcelsies bērnudārza *Liepziņi* sagatavošanas grupas, iespējams, arī jaunmuižnieki. Vai telpu pietiks?

No *Liepziņi* – 30 bērnu, no Jaunmuižas – 15. Kad vidusskolu cēla, tur mācījās 700 skolēnu, tagad – uz pusi mazāk. Kopā ar tiem, kuri pārcelsies, būs tikai 400. Varētu būt vēl vairāk. Šobrīd vidusskolas klasēs ir vajadzīgais skolēnu skaits.

PAR ATBALSTU

Kādam sociālajam atbalstam dota priekšroka bez likumā noteiktajiem pakalpojumiem?

Ar šo gadu ir brīvpusdienas visiem pamatskolēniem novadā. Palielinājām atlīdzību audžuģimenēm. Maznodrošinātajiem pakas turpmāk administrēs sociālais dienests. Naudā grūti novērtēt, cik tiek tērēts, strādājot ar dažādām mērķa grupām. Palielinājām gan samaksu samariešiem, gan to cilvēku loku, kuri saņem viņu pakalpojumus. Skrundā saņirkojām mācības aprūpētājiem. Esam iecerējuši līdzīgas mācības, lai iegūtu māsas palīga specialitāti. Arī tas svarīgi, jo sabiedrība noveco. Valsts neliek maksāt pabalstu jaundzimušajiem, bet mēs katrai ģimenei par mazuli piešķirjam 120 eiro. Apbedīšanas pabalsts ir 100 eiro.

Mūsu iniciatīva ir arī palīdzība invalīdu kopai. Tā pat nav organizācija – vienkārsī cilvēku grupa, ar kuru strādā sociālais darbinieks. Radījām iespēju darbību paplašināt, un tagad viņi brauc uz Nīkrāces saieta namu, mācās spēlēt galda hokeju. Tiek organizēta dažāda veida terapija, palīdzam atrast darba vietas cilvēkiem ar invaliditāti, darbojas zupas virtuve, atbalstām mūsu biedrību sociālos projektus.

PAR OPOZĪCIJU

Kāda ir sadarbība ar opozīciju?

Kopējie mērķi lielākoties ir visiem vieni. Bet kā tos sasniegt, un cik katrs gatavs uzņemties atbildību? Pēc vēlēšanām deputāts vairs nav tikai labīpais – gadās pieņemt nepopulārus lēmumus. Atturēties no balsošanas ir ērta pozīcija.

Vai tā šķiet tikai poza?

Ja katram jautājumam rūpīgi gatavojamies, visi sasēžamies ap galdu un smalki izspriežam, bet sēdē viens pēkšņi runā vairs ne par lietu, tad tā tiešām šķiet vairāk izrādīšanās. Nav lietišķu argumentu, nav konstruktivitātes. Vienlaikus nevaru teikt, ka strādāt ar šo sasaukumu būtu grūtāk.

Kādēļ vairāki iedzīvotāji tiešsargājošās iestādēs sūdzējusies par pašvaldības policijas darbu un administratīvās komisijas lēmumiem?

Mūsu vaina varbūt ir vienīgi tā, ka agrāk nebijām sākuši sakārtot atkritumu saimniecību. Par to runājam tikai pēdējā laikā. Nav tā, ka iedzīvotāji negribētu piedalīties. Sūdzības nepārtraukti raksta tikai dažī.

Daina Tāfelberga, Daiga Bitīniece
Lāsmas Reimanes foto

PAR PROJEKTIEM

„Es no deputātiem gribēju dzirdēt konstruktīvākas un globālākas lietas.”

Lemjot par aizdevumu bērnu dārza rekonstrukcijai, vairāki deputāti iebilda nevis pret pārbūvi, bet pret to, ka daļa zemes pieder privātpašniecei. Vai to nevarēja nokārtot jau iepriekš?

Tas ir stāsts par to, ka uzņēmāmes uz viena nebūtiska jautājuma, lai bremsētu lielākas lietas. Nomas maksa par nelielo zemes gabalu nav liela – 5% no kadastrālās vērtības. Sliktākajā gadījumā tā var dubultoties, kaut gan maz ticams, jo dzīvojam demokrātiskā valstī. Es no deputātiem gribēju dzirdēt konstruktīvākas un globālākas lietas. Speciālisti pie tā jau bija nopietni strādājuši. Arī deputāti uzdevums ir veicināt to, lai bērniem būtu bērnudārzs.

Pārbūvei nolemts aizņemt 2,7 miljonus. Vai saīdzinājumā ar budžetu kredītportfelis ir ieverojami palielināts?

2016. gadā kredītportfelis bija

6,38%, pērn – 8,77%, šobrīd – 4,97%. Nemot aizdevumu bērnudārzam, tas palielināsies līdz 8,15%. Tas nav daudz, varēsim īstenot vēl citas ieceres. Jau zināms, ka kredīts būs jāņem grants ceļu

rekonstrukcijai, kam 20% avansa piešķirīs Lauku atbalsta dienests. Vēlāk tiek atmaksāts līdz 90%.

Iedzīvotāji neizpratnē, kā gada laikā tirgus laukuma pārbūves izmaksas varēja divkārsoties – no 100 līdz 200 tūkstošiem eiro.

Mērķis pārbūvēt tirgus laukumu izvirzīts pirms diviem gadiem. Rakstījām projektus, bet citus līdzekļus līdz šim nav izdevies iegūt – vien budžeta naudu. 100 tūkstošus ieguvām par pašvaldības īpašumu pārdošanu un izmantošanu. Tika nolemts, ka šī nauda citur netiks izmantota. Bet ar to visam nepietiks. Ja iedzīvotāji ieibst, ka liela nauda tiek lieliem projektiem, tad jāatgādina, ka arī viņiem dzīve uzlabosies. Visu budžetu nevar iztērēt pabalstos vien, lielāks guvums būs no uzņēmējdarbības, ko veicinās sakārtota vide. Mēs arī daudz atvēlam sociālajai jomai, lai cilvēkiem uzlabotu dzīvi.

Kas tas par objektu *Dārzi purvā*, un ko no tā iegūs cilvēki? Tas ir meliorācijas projekts, ko atbalsta Lauku atbalsta dienests, – 33 hektāros nosusināta teritorija. Rudens parādīja, cik liela nozīme meliorācijai, kaut Skrundā grāvjī applūda arī sausākās sezonās. Šis darbs ir tikai sākums – tāds vajadzīgs visur.

Sporta ielā 3 esot tāda ietve, ka var gūt traumas. Kad tur būs remonts?

Par to jau ir runāts, izpētīts, kas darāms, arī biedrība *Mini SD*

Kūtiņa, kurā rehabilitācijas centrs darbību sācis.

Malkas sagāde ļauj pašiem nopelnīt un arī atrast jaunus cilvēkus, kuriem jāpalīdz. Tur, kur centra darbinieki malku pārdod, pa vienam sainim to iegādājoties pārsvarā cilvēki ar atkarībām – kravai naudas nepietiek.

Šķēdes pagasta atkarīgo rehabilitācijas centra Teen Challenge kalpotājs Nauris Gustsons un vadītājs Vilnis Bergkinds.

ATJAUNOTNES CEĻŠ

„Atkarība – tā ir lieta, kas tevi kontrolē. Paņem to nost un paskaties, kas ar cilvēku notiek!” tā saka Šķēdes pagasta rehabilitācijas centra Teen Challenge vadītājs Vilnis Bergkinds, kurš pats šajā centrā reiz ārstējies.

Kopš 2003. gada Jaunsēļās starp Kabili un Vārmī savu ceļu atpakaļ dzīvē brīvprātīgi meklē vīrieši, kuri cieš no dažādām atkarībām. Palīdzība te sāka, kad Kuldīgas Vasarsvētku draudze īpašumā saņēmusi zemes gabalu, kurā atradusies dzīvošanai pielāgota kūtiņa. Tajā ierīkots rehabilitācijas centrs, gadu vēlāk tas iestājās biedrībā Teen Challenge Latvija. Centrs turpina sadarbību ar Vasarsvētku draudzi (vienu no biedrības dibinātājiem) un citām reliģiskām organizācijām. 2005. gadā likti pamati jaunajai mājai, uz kuru iemītnieki pārcēlās trīs gadus vēlāk.

Kā saka centra vadītājs: „Šeit cilvēki tiek ārstēti ar Dieva vārdu un Bībeli. Bet šī nav vienīgā vieta, kurā darbojamies. Esam aktīvi arī Kuldīgas Vasarsvētku draudzē, tur notiek vīru vakari, dažreiz mūsu vīrus līdzī ņemam. Mums ir savi plāni Vārmē – ticam, ka šovasar tie realizēsies. Ceļa malā ir ēka aizsistiem logiem. Esam jau sarunājuši, ka tur varētu notikt kristīgi pasākumi, mēs darītu sociālo darbu. Nekad neesam domājuši vārties tikai savā katlīnā – raugāties uz āru.”

NOMODĀ PAR VISIEM

V.Bergkinds un centra kalpotājs Nauris Gustsons vairākkārt uzsver, ka uz Jaunsēļām neviens netiek nosūtīts vai turēts ar varu. Visam jānotiek pēc paša vēlmes. „Līdzko jāuzspiež, mūsu darbībai nav jēgas. Ja kāds prasības neiztur, var aiziet. Gadās, ka kādu destruktīvu cilvēku paši palūdzam aiziet,” atzīst Nauris.

Vilnis skaidro: „Mūsu uzdevums ir būt nomodā par katru atsevišķi un par visiem kopā. Var gadīties, ka kāds ienāk ar tādu bunti, ka sāk šķēlēt un kūdīt. Tad to pārtraucam. Mums neder argumenti „mamma tā grib” vai „sieve teica, ka šķirsies”. Tāds cilvēks mēnesi notur, jau sapriecējas un iet projām. Citi aiziet un nāk atpakaļ. Lielu staigāšanu cenšamies nepieļaut, bet iespēju dodam. Pirms kāds atbrauc, izsūtām noteikumus un citu informāciju. Kāds atbrauc un saka: domājis, ka te būs citādāk. Ja uzrodas otrreiz, tad nav runas par to, ko domājis vai nav domājis. Ir arī tūristi, kuri klejo pa rehabilitācijas centriem.”

STARP FIZISKO UN GARĪGO DARBU

Atveseļošanās balstās garīgajā un arī fiziskajā darbā. Pēdējais paredzēts gan visu iemītnieku izdzīvošanai, gan iespējai atgriezties darba tirgū. Vilnis stāsta: „Esam meklējuši dažādus veidus, kas mums ļautu

VILNIS BERGKINDS: „Rehabilitācijas centrs vēl ir procesā. Mūs atbalsta reliģiskas organizācijas, citi ziedotāji – valsts naudas šeit nav. Lai strādātu ar projektiem, jābūt zināšanai vadītājam. Ja būtu līgums ar valsti vai pašvaldībām, būtu arī milzu prasības.”

NAURIS GUSTSONS: „Pārsvarā šeit ir cilvēki ar alkohola un narkotiku atkarību, bet parasti visas atkarības iet kopā un no vienas izriet cita – datori, pornogrāfija. Tādas, ko ārēji neredz, bet kuru posts ir liels.”

VILNIS BERGKINDS: „Visā Latvijā ir daudz centru atkarīgiem vīriem, bet sievietēm to trūkst. Mūsu sirdī ir vēlme izveidot šeit vietu arī sievietēm – citā ēkā, ar citiem resursiem.”

izdzīvot. Esam turējuši lopus, kaut ganībām vietas maz. Augsne mālaina, tādēļ kaut ko izaudzēt grūti. Bijusi lauciņi, kuros savaļam augsnī no citurienes un audzējam kartupeļus. Savulaik braucām mežā. Pēdējā laikā mūsu niša ir malka. Kā smejamies – modes kļiedziens ir atrast vecas ēkas, vienoties par nojaukšanu un sastrādāšanu malkā.” Nauris papildina: „Atsevišķu kategoriju cilvēki ziemai nav sagatavojušies. Naudas pietiek iepakojumam, diviem, bet ne kravai. Tā arī satiekam tos, kuriem ir problēmas, tikai viņi tās neapzinās.

Laiks starp fizisko un garīgo darbu sadalīts uz pusēm. Ir laiks pārrunām, lasīšanai, mācībām. Šodien vīriem mācības bija līdz 13.00, runājām par attiecībām: ko nozīmē mīlestība, cieņa, gods, uzticamība. Pēc tam puiši iet darbos. Ir mums dežurants, ir pavārs.”

Centra iemītniekiem par uzturēšanos nav jāmaksā. Gadoties, ka finansiāli palīdz kāda draudze, tiek pieņemti ziedojumi. Saimnieciskā darbība esot pilnīgi caurskatāma, lai neradītu iemeslu spriedelēšanai un nosodījumam, tomēr bez tā jau neiztikot.

AUGSTĀKI MĒRĶI

Ēka paredzēta 25 iemītniekiem – ar datorklasēm un citām modernām lietām. Kamēr tā nav pabeigta, var uzņemt kādus padsmīt cilvēkus.

Vīri mīt diezgan šaurās istabīnās, katrs savu stūrīti iekārtojot ar mīļlietiņām, pat rotaļlietām. „Dzīvojam kopā, viņi mācās sazināties. Jāmācās tikt galā ar dusmu uzplūdiem. Šeit nākas savi pakārtot kopīgajām prasībām. Cilvēkam patīk bēgt: ja kāds uzkāpj uz nerva, viņš aiziet projām. Te attiecības jānokārto. Dzīve ir dzīve – nevar bēgt visu mūžu,” uzsver Vilnis. „Šeit viss ir koncentrēti un saasināti, bet tas palīdz atgriezties.”

Nauris atgādina: „Šī nav patversme, kurā atskurbt vai pārļaut ziemu. Mūsu mērķi ir daudz augstāki – mainīt cilvēku dzīvi. Centrā viņi iziet tikai programmas pirmo posmu. Otrais notiek Talsos, un tur ir citi uzdevumi – cilvēki ir pie draudzes, viņiem ir atbalsts, vieta, kurā dzīvot, iespēja sākt pelnīt. Viņi atskaitās, kā prot tērēt naudu, līdz ieiet citā dzīvē. Parasti – citā vietā, kur nav vecās vides.”

Cik ilgi vīri centrā uzturas? „Nekādu laiku nenošakām, lai nesāktu kalendārā vilkt krustiņus, kad tiks ārā. Tas ir ilgstošs pasākums. Šis ir stāsts par izturēšanu, par laiku, kad atvērsies nākamie ceļi. Vienam tas būs pusgads, citam – gads un ilgāk.”

„Savulaik ar ģimeni dzīvoju šeit. Tagad pārcēlāms uz Vārmī,” atklāj V.Bergkinds. „Man aug četri puikas, Vārmē ir skola, dārziņš. Nauris ar ģimeni vēl ir centrā. Bija vēl viena kalpotāju ģimene, arī tā pārcēlās uz Vārmī.” Nauris secinājis: dzīvojot kopā ar klientiem, jāmeklē robežas.

DZĪVESSTĀSTI

Rehabilitācijas centra darbinieki Vilnis Bergkinds un Nauris Gustsons ir pateicīgi arī paši par savu otro iespēju – atgūto dzīvi un ģimeni.

„ES TO VARĒJU”

Vilnis (49) labi atceras jaunību un laiku, kad patika sapņot, ne par ko neuztraukties, līdz brīdim, kad dzīvē ienāca alkohols. Viņš ieguvis mediķa profesiju, jo vēlēties palīdzēt citiem, bet atkarība drīz viņu pārveidojusi par tādu, kurš netiek galā pats ar sevi. Kad jau izlēmis aiziet no dzīves, uzaicināts rehabilitācijas programmā cilvēkiem ar atkarību. Izaicinājumu pieņēmis 2006. gadā, un, pateicoties šim lēmumam, dzīve nostājusies uz kājām. Ārstēšanās prasījusi 15 mēnešus un dziļu pārkārtošanos: domās, vērtību sistēmā, raksturā.

Vilnis uzsver: „Sākums katram pienāk citādi, tikai jāprot sevi sadzirdēt. Vislabākais signāls ir nonākšana nepatīkšanās, piemēram, kriminālas lietas.” Centrā sastapis dažādus ļaudis un atkarības. Visbiežāk tas ir alkohols, bet te ārstējušies arī cilvēki ar azartspēļu, narkotiku, datora un pornogrāfijas atkarību. Pabeidzot rehabilitāciju, vislielāko prieku sagādājis tas, ka var pateikt: „Es to varēju.”

„IESPĒJA IR KATRAM”

Nauris Gustsons (32) par savu garīgās pamošanās sākumu uzskata kādu 2011. gada oktobra vakaru: pēc vairāku dienu dzeršanas attāpies pie spoguļa, kurā redzējis nožēlojama paskata jauniešu ādas jakā. Saprotot, ka kaut kas jāmaina, sācis meklēt palīdzību, un no paziņām uzzinājis par šo centru. Nauris pateicas Dievam un visiem programmas iesaistītajiem, jo viņu ieguldījums esot nenovērtējams.

Viņš uzskata, ka no atkarības spēj izārstēties jebkurš: „Mūsu galvenā vēsts ir tā, ka iespēja ir. Mums ir daudz liecību – no veciem vīriem līdz jauniešiem, kuri pēc tam apprecas, kuriem dzimst bērni un sākas jauna dzīve.”

Iemītnieki dzīvo diezgan saspīesti, tomēr pie gultas katrs cenšas iekārtot savu pasauli.

Uzraksts pie sienas lielajā zālē.

Inguna Spuleniece
Niklāvs Dvarons
(Jauno žurnālistu skola)
Aivara Vētrāja foto

Brauc lūkot, kā dzīvo Baltkrievijā

Uzzināt, kā strādā pašvaldības un kāda varētu būt sadarbība ar Baltkrieviju – valsti, ar kuru mums ir kopīga pagātne, bet atšķirīgs attīstības ceļš, – tāds bija Kurzemes pašvaldību vadītāju vizītes mērķis, no 4. līdz 7. martam dodoties uz Vitebsku un Oršu.

Brauciena idejas autore ir Kurzemes plānošanas reģiona (KPR) attīstības padomes priekšsēde Inga Bērziņa, un tas notika, pateicoties Saeimas deputātei Nellijai Kleingergai un Latvijas konsulāta Vitebskā vadītājam Ūģim Skujam.

Viņš par vizīti saka: „Galvenais uzdevums bija iepazīt Vitebskas apgabala pašvaldību un uzņēmēju sadarbības iespējas un reprezentēt Kurzemi kā partneri dažādās jomās. Aktīva ir sadarbība ar Latgali un Zemgali. Vitebskas apgabalam ir interese attiecības paplašināt. Runa nav tikai par kultūru un sportu, bet arī par uzņēmēju sadarbību un Latvijas kā tūrisma galamērķa popularizēšanu. Viens no stratēģiskajiem mērķiem ir sadarbība transportā un loģistikā.”

Delegācija uzzināja, kā baltkrievi pašvaldībās attīsta infrastruktūru un risina sociālās problēmas, kā tiek atbalstīta uzņēmējdarbība. Gūta pārliedība, ka Baltkrievijā vēlas veidot saiknes ne tikai ar pierobežas novadiem, bet arī Kurzemi.

NĀKAMĀIS – BIZNESĀ FORUMS RUDENĪ

N.Kleingerga skaidro: „Kurzemes plānošanas reģiona attīstības padome katru gadu rīko pieredzes braucienus uz kādu valsti, ar kuru mums sadarbība jau ir vai varētu veidoties. Ar konsulu Ūģi Skuju vizīti sākām gatavot decembrī. Šī ir pirmā delegācija reģiona līmenī, jo līdz šim Baltkrieviju apmeklējuši atsevišķu pašvaldību pārstāvji.”

Par atziņām un ieguvumiem viņa saka: „Nevarām salīdzināt pašvaldību darba saturu. Problēmas, kas abās pusēs vairāk vai mazāk līdzīgas, risinām katrs savām metodēm, bet vienmēr var pārņemt ko vērtīgu. Uzņēmējiem šī ir iespēja iziet uz Krievijas tirgu, un tā jāizmanto.”

Nākamais solis būs Latvijas–Baltkrievijas biznesa forums no 5. līdz 8. septembrim. Talsiem un Oršai jau pirms pašvaldību vēlēšanām bija sarunas par sadarbību. Tagad jaunais Talsu novada vadītājs Edgars Zelders tikās ar Oršas jauno vadību, un tiks gatavots sadarbības līgums. Talsi būs pirmie no Kurzemes.”

N.Kleingerga uzsvēra, ka liela iespēja ir tūrisms un Kuldiģa varētu būt pievilcīgs galamērķis arī bijušo padomju republiku iedzīvotājiem.

↑ Nīcas novada vadītājs Agris Petermanis izmanto izdevību nofotografēties ar baltkrievu tautu meitām, kuras Oršas izpildkomitejā kurzemniekus sagaidīja ar sālsmaizi.

← Viens no spilgtākajiem iespaidiem Baltkrievijā – Oršas lina pārstrādes fabrika, kas ir Eiropā vislielākā.

TALSI SADARBOSIES AR ORŠU

Oršas rajona izpildkomitejas priekšsēdim Aleksandram Pozņakam bija atsevišķa saruna ar Talsu novada vadītāju E.Zelderi, kurš stāsta: „Pirmie kontakti nodibināti 2016. gada pavasarī, un abu pilsētu pārstāvji viens pie otra jau viesojušies. Ar Oršas mēru vienojāmies sākmā sadarbīties sportā. Talsos ir senas hokeja tradīcijas: te ir pirmā vieta ārpus Rīgas, kur tika uzcelta ledus halle, te izauģuši vairāki izlases spēlētāji. Bet pašlaik halle ir kritiskā stāvoklī un neatbilst standartiem. Sākta jaunās halles plānošana, un, iespējams, baltkrievu pieredze mums noderēs, jo Oršā ir moderna ledus arēna. Turklāt 2021. gadā pasaules čempionāts hokejā būs apvienotais:

Latvija – Baltkrievija. Ir iecere rīkot jauno sportistu braucienus uz Oršu un Talsiem.

Otrs virziens būtu kultūra un amatniecība. Šogad Vitebskas apgabala vairākās izstāžu zālēs notiks Talsu krūmu mākslas grupas izstāde *Kurzemes krāsas*. Tātad sadarbība jau sākusies.”

LIELĀKĀ LINA FABRIKA EIROPĀ

KPR delegācija tikās ar Vitebskas pilsētas, Oršas rajona un Baltkrievijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras (BTRK) vadību, apmeklēja Vitebskas brīvo ekonomisko zonu un uzņēmumus, jo apgabala ir attīstīta rūpniecība un lauksaimniecība, bet Vitebska ir arī apkaimes kultūras galvaspilsēta.

Kurzemes pašvaldību vadītāji pieņemšanā Vitebskas rajona izpildkomitejā.

Spilgtākos iespaidus kurzemnieki guva Eiropas lielākajā lina fabrikā Oršā, kur notiek viss pārstrādes cikls – no šķiedras pirmāpstrādes līdz gataviem izstrādājumiem. Pērn rekonstrukcija izmaksājusi 50 miljonus dolāru – nomainīts 80% iekārtu. Tur strādā vairāk nekā 4000 darbinieku, preces tiek eksportētas uz Eiropu, Āziju un Ameriku.

VAIRĀK EKSPORTĒ

Vitebskā (ap 377 000 iedzīvotāju) delegāciju uzņēma izpildkomitejas priekšsēža vietniece Zinaida Kuraļova, citi darbinieki, arī deputātu padomes, uzņēmējdarbības asociācijas un BTRK pārstāvji. Vitebskas senākie partneri ir Daugavpils un Rēzekne. Z.Kuraļova Latviju nosauca par galveno tirdzniecības partneri, kaut gan pēdējā laikā strauji attīstās sadarbība ar Ķīnu. Tirdzniecībā ar Latviju apgrozījums pērn – 27 miljoni eiro. Baltkrievi vairāk preču eksportē nekā ievēd. Uz Latviju tiek sūtīta plastmasa, zāģmateriāli, papīrs, medikamenti, sašķidrinātā gāze, plaša patēriņa preces. Latvija tiek aicināta novērtēt pilsētas kultūras piedāvājumu un daudzos festivālus, slavenākais ir *Slāvu tirgus (Slavjanskij bazar)*. Delegācijai viens no spilgtākajiem iespaidiem bija tikko atklātais interaktīvais muzejs pasaulslavenā mākslinieka Marka Šagāla mājā.

Vizītē kurzemniekus interesēja gan pašvaldības struktūra, budžets un lēmumu pieņemšanas kārtība, gan sociālais darbs un tas, kā tiek papildināts dzīvokļu fonds. Z.Kuraļova stāstīja, ka katru gadu Vitebskā tiek uzbūvēts 130 000 m² dzīvokļu un ka mājas ceļ gan pašvaldība, gan iedzīvotāju kooperatīvi, gan privātā un valsts kapitāla partnerība.

Oršā kurzemniekus uzņēma rajona izpildkomitejas un deputātu padomes vadība, tika rādīta filma par vēsturi un ekonomiku. Mūsējie jautāja gan par pašvaldības struktūru, gan lauku attīstības programmu. Tiekoties ar KPR delegāciju, J.Pozņaks teica: „Svarīgi, ka tiekas reģionu vadība, kas var pieņemt konkrētus lēmumus.”

MUDINĀ IZMANTOT BEZ PRIEKŠROCĪBAS

Vērtīga bija tikšanās Vitebskas brīvajā ekonomiskajā zonā (BEZ).

Administrācijas vadītāja vietnieks Juris Pčolka stāstīja, kā ārvalstu uzņēmēji caur Baltkrieviju var piekļūt Krievijas tirgum. Kāds Latvijas uzņēmums tur jau ražo plastmasas iepakojumu. Vitebskas BEZ aizņem 60 ha, kuros ražošanai nodrošināts viss. Ārvalstu uzņēmumi var izmantot BEZ priekšrocības, bet jāgarantē, ka produkcijas lielākā daļa tiks ražota eksportam, un investīcijām jābūt vismaz miljonam eiro (pirmajos trijos gados jāiegulda 500 000).

KURZEME – NOTEIKTI

I.Bērziņa: „Kurzeme noteikti sadarbosies ar Baltkrieviju. Droši vien vispirms kultūrā, sportā un izglītībā. Vai būs arī ekonomiska sadarbība, tas atkarīgs no uzņēmējiem. Uzņēmēju dienās rudenī Vitebskā redzēsim, cik liela būs interese. Domāju, ka arī baltkrieviem varētu būt interese par mūsu tirgu. Vienmēr ir labi, ja ieinteresētas abas puses.”

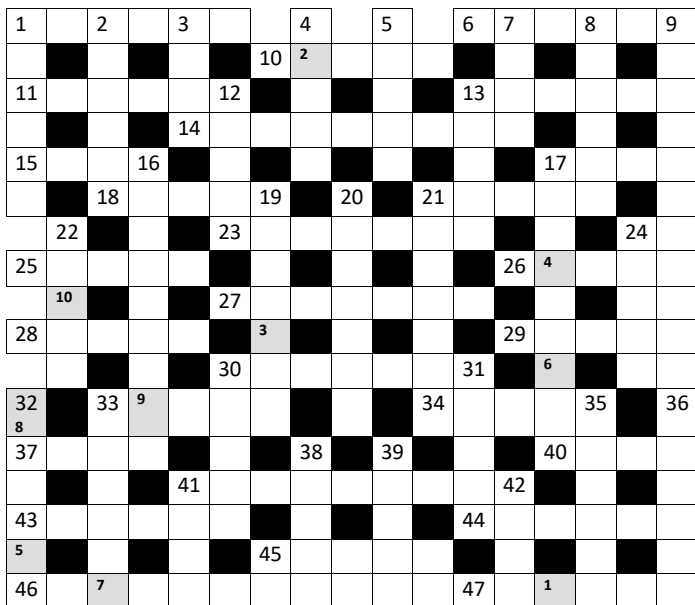
Skrundas novada vadītāja Loreta Robežniece: „Sarunās izkristalizējies virsuzdevums – aicināt kopā Baltkrievijas un Latvijas uzņēmējus, lai sadarbotos ekonomikā. Tālākā rīcība jau būs uzņēmēju ziņā.” Iespaidi par kaimiņu valsti redzēto esot ļoti labi: „Viens ir tas, ko var redzēt medijos, pavisam kas cits, kad to redz pats. Protams, cilvēki tur dzīvo, ņemot vērā prezidenta institūta nostādnes, bet viņi ļoti mīl savu valsti un lepojas ar to.”

Alsungas novada priekšsēde Daiga Kalniņa uzsver, ka vērtīgi ir redzēt pašvaldību darbu: „Interesanti bija uzzināt, kā panākta sakoptība un tas, ka nav graustu, jo tas aktuāli arī Latvijā. Bija interesanti apmeklēt rūpnīcas un redzēt, kā darbojas uzņēmumi, kuros apvienots privātais un valsts kapitāls. Vērtīga bija ziņa par uzņēmēju dienām rudenī, ko varu nodot tālāk, lai uzņēmēji var apdomāt, vai šim forumam piešķirt un gatavoties. Tā kā Alsungā attīstās tūrisms, atvedu arī dažas idejas, ko nekopēsim, bet pielāgosim. Neatsveramas ir sarunas ar kolēģiem, jo garajā ceļā uzzināju, kā katrs risina līdzīgās problēmas. Ja kolēģim kādā pārbaudē konstatētas nepilnības, varu izvērtēt, vai darām pareizi, un censties tās nepieļaut.”

**Ivetas Grīniņas
teksts un foto**

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Daina Skribāne.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Risinājumu gaidām līdz 21. martam.

Horizontāli: 1. Franču dzejnieka Š.Pero pasaka ... *zābakos*. 6. K.Skalbes pasaka ... *dzirnavas*. 10. Gaujas pieteka. 11. Čehu estrādes dziedātājs ... Gots (1939). 13. Kazahstānas galvaspilsēta. 14. Zirgs iet, liekot reizē vienas puses abas kājas. 15. Dzeltēns, smalkgraudains, porains nogulumiezis. 17. Angļu komponista E.Loida Vēbera mūzikls. 18. Stāvus saslietu labības kūļu, arī linu sauju kopa. 21. Antonīms vārdam *dziļš*. 23. Laika mērvienības. 25. Saritināts liels (auduma) gabals. 26. Enerģija. 27. Pulkveža O.Kalpaka muzeja nosaukums. 28. Žiglas, naskas. 29. Mazvērtīgi, sīki priekšmeti. 30. Ķīnas osis. 33. Militārais žurnāls Latvijā – *Tēvijas ...*. 34. Piena produkts. 37. Ciemats, apdzīvota vieta (Kaukāzā, Vidusāzijā). 40. Viesulis, vētra. 41. Daudzgadīgs lakstaugs ar raksturīgu stipru smaržu, kura saknes lieto ārstniecībā. 43. Latviešu klasiskās tautas dziesmas. 44. Upe, kas iztek no Burtnieku ezera. 45. Izžūstošas upes (galvenokārt Austrālijā). 46. Taisnstūrveida piegriežuma detaļa apģērba augšdaļā. 47. Tēls V.Lāča romānā *Zvejnieka dēls*.

Vertikāli: 1. Salātu šķirne. 2. Angļu rakstnieks (1870–1902). 3. Divas pretējo namu rindas kopā ar satiksmes joslu starp tām. 4. Mājdzīvnieks. 5. Tēls V.Rūmnieka un A.Miglas romānā *Kuršu vikingi*. 7. Dzirdes orgāns. 8. Savdabīgas, sevišķas. 9. Bīstama vieta purvā. 12. Tāds, kura temperatūra ir virs nulles. 13. Pinnes, mazas strutojošas pūtītes. 16. Reņģes (apv.). 17. Ūdenspulkstenis. 19. Paresna virve (sar.). 20. Tādas, kas attiecas uz seno grieķu vai romiešu kultūru. 21. Vedot atgādāts. 22. Ēģiptiešu mitoloģijā – priekā no līksmības dieviete, kuras svētais dzīvnieks bija kaķis. 24. Stiprs alkoholisks dzēriens. 30. Tādas, kas sākas, ierodas vai notiek pirms parastā laika. 31. Rupjā lopbarība – nopļauta, izkaltēta zāle. 32. Radīt raksturīgas gari stieptas balss skaņas (par kaķiem). 33. Krāsaini diapozitīvi. 35. Peruāņu dziedātāja (1922–2008). 36. Saldūdens zivs. 38. Padrēbe. 39. Tāds, bez kura var iztikt. 41. Sala Mazo Zunda salu grupā. 42. Aukstums.

Pareizā atbilde: IETILPĪBA.

Atbildes

Horizontāli: 3. Klonis. 8. Cikls. 9. Pulks. 10. Procents. 12. Aptekšne. 14. Sils. 16. Agars. 19. Restes. 22. Garaiņi. 23. Uzcelties. 24. Bastīlija. 26. Eduards. 28. Šautra. 30. Tacis. 32. Sari. 34. Saulaina. 36. Lasmanis. 38. Zelēt. 39. Ēdams. 40. Asote.

Vertikāli: 1. Kino. 2. Sliet. 4. Lauska. 5. Nagans. 6. Bufete. 7. Akts. 11. Raiba. 13. Niere. 15. Skaitīt. 17. Gailis. 18. Raušana. 20. Satraps. 21. Acteki. 25. Abava. 27. Dārgi. 29. Reaģēt. 30. Trakts. 31. Cilpot. 33. Smēde. 35. Upes. 37. Noma.

Pareizi atbildējuši: Vizma Dzalba, Vilnis Bēniņš, Bruno Mekšs, Gunta Vāciete, Helēna Remerte, Vēlta Višņevska, Biruta Insberga, Ausma Kreidere, Ojārs Silkans.

Atminējumu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtiet uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam, Kurzemieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemetiet redakcijas vēstuļu kastītē!

BĒRNU MĪKLA

Pa ceļu iet skroderis, tam blakus cūcītis; izbirst skroderim adatas, kas sanāk no cūciņas?

elīss3

MANA AIZRAUŠANĀS

UZ ITĀLIJU BRAUC PĒC EMOCIJĀM

„Tas ir stāsts par iemīlēšanos Itālijā,” saka Andra Blūma no Rumbas pagasta, kura strādā akciju sabiedrībā *Latvijas Valsts meži*, bet brīvajos brīžos apgūst itāļu valodu un palaikam uz šo zemi aizceļo.

PIRMIE IMPULSI – MĀKSLAS DARBI

„Es to sauktu nevis par vaļasprieku, bet vairāk par emocijām,” stāsta A.Blūma. „70. gadu vidū skolā mums mācīja mākslas vēsturi no diezgan nožēlojamām tālaika reprodukcijām. Tajās bija redzami Botičelli, Rafaēla, Leonardo da Vinči darbi. Es pat nezinu, kā pasniedzēji varēja mākslas vēsturi studēt, ja robežas bija slēgtas, ārpus Padomju Savienības nevarēja izbukt un nebija piekļuves darbu oriģināliem. Pagāja 20 gadu, un 90. gadu vidū jau bija iespēja kaut kur tikt un tos redzēt.

Tad arī pirmoreiz nonācu Itālijā. Ceļotāju grupai tika prasīts, kāpēc turp esam devušies. Es teicu, ka dodos satikt itāļu agrīnās renesanses mākslinieku Fra Andželiko no Florences. Atceros, kā Florencē devos uz Svētā Marka klosteri un dienu pavadīju tur, jo gribēju redzēt mākslinieka freskas un gleznas.

Kad cilvēki brauc uz Itāliju, viņiem ir kādi nodomi: dažu interesē arhitektūra, citu – pilsētas. Ir tādi cilvēki, kuri uz Itāliju brauc, lai nonāktu Kapri salā, jo viņi lasījuši Aksela Muntē *Stāstu par Sanmikelu*.”

MĪLOT IR VIEGLI

Desmit gadus pēc pirmā brauciena pienācis laiks nākamajam. Andra stāsta: „Ar vīru Kārli karnevāla laikā Venēcijā nosvinējām sudrabkāzas. Kopš tā laika Itālijā atgriežamies regulāri. Lai varētu sarunāties, jāmacās valoda. 2010. gadā Kuldīgā kursus vadīja Madara Vīcupa. Līdz tam valodu

Andra Blūma: „Mēs meklējam citādu Itāliju – tādu, kurā tūristu autobusi nevar iebraukt. Es mašīnā esmu stūrmanis, vīrs – pilots.”

zināju minimāli. Sāku apgūt, nevis vajadzības spiesta, bet tāpēc, ka mīlu Itāliju. Ja kaut ko mīl, tad izdarīt ir daudz vieglāk.”

MAZAS TIKŠANĀS

Itāļi esot atsaucīgi: „Viena epizode pilnīgā nekuriēnē. Bijām apstājušies ceļmalā, pēc brīža apstājas ļoti veca automašīna *Fiat*, atvērtajā logā parādās brūna, kaulaina roka, iekšā onkulis, tikpat vecs kā *Fiats*, ja ne vecāks, uz deguna salāpītas brilles. Bagāžnieka durvis vaļā, laukā spraucas milzīgs klēpis ar olīvu zariem un lapām. Iepazīšanās notika, kārtīgi paspiežot mums roku. Tolaik ar nelielajām valodas zināšanām jautāju, kāpēc tie zaļumi vajadzīgi, un viņš stāstīja, ka ved tos vistām. Tās ir tādas mazas, bet lieliskas satikšanās. Un tam vajadzīga valoda. Kuldīgā izmantoju katru iespēju, lai zināšanas papildinātu.”

Vēl cita atmiņa ir šāda: „Romā augustā plus 30 grādos gāju pa *Via Appia* – antīku ceļu, kas ved ārā no Romas, lai sameklētu vienu tuļu baznīcu. Saules svelmē biju viena – neviena cilvēka. Tā bija izjūtu meklēšana, un tagad to varu

- **Ciao!** – Sveiki!
- **Buon giorno!** – Labrīt/ labdien!
- **Come stai?** – Kā iet?
- **Dove vai?** – Kurp doties?
- **Grazie!** – Paldies!
- **Bene! Va bene!** – Labi!

atcerēties. Šādu jauku mirkļu ir daudz.”

TIK DAUDZ VĒRTĪGAI

„Itālija ir viens no Eiropas kultūras šupuliem,” atgādina Andra. „Piemēram, Roma ir agrīnās kristietības pirmsākumu pilsēta. Itālijā tik daudz kas saistīts ar sakrālo mākslu! Katru ciematīņu būtu vērts iekļaut UNESCO mantojuma sarakstā. Kad braucam, lielās pilsētas vairs nemeklējam. Iebraucot valstī, brīžiem nezinām, kur dosimies, bet vienmēr atrodam ko īpašu. Esam izbraukājuši visu Itāliju. Ceļoju tāpēc, ka gribu, nevis tāpēc, ka vajag.

Atceros pirmo tikšanos ar Venēciju: kuģītis brauca pa lagūnu, tālumā parādījās dūmakā tītā pilsēta, skats kļuva aizvien skaidrāks, un nu pilsēta bija tāda kā stāstos.”

Lāsma Reimane
Andras Blūmas arhīva foto

REKLĀMA

J.Rozes grāmatnīcas Top 10

1. Karīna Račko. *Debesis pelnos*. (Zvaigzne ABC.)
2. Māra Zālīte. *Paradīzes putni*. (Apgāds *Dienas grāmata*.)
3. Guntars Račs. *365/2. daļa* (MicRec.)
4. Inita Sila. *100 vēstules sievietei*. (Sirds ceļš.)
5. Guntars Račs. *365/1. daļa* (MicRec.)
6. Karīna Račko. *Saplēstās mežģīnes*. (Zvaigzne ABC.)
7. Māra Zālīte. *Pieci pirksti*. (Dienas grāmata.)
8. Dace Judina. *Tīrītājs*. (Latvijas Mediji.)
9. Lato Lapsa. *Zem Muhameda palmas*. Eritreja, Mali, Maroka, Mauritanija, Nigēra, Rietumsahāra, Sudāna. (Dienas grāmata.)
10. Anatolijs Daniļāns. *Dzīvo priecīgs un vesels! Profesora Daniļāna ceļa zīmes*. (Jumava.)

Inita Sila. 100 vēstules sievietei.

(Apgāds *Sirds ceļš*. 13,85 eiro.)
Autore 17 gadus strādājusi dažādos sieviešu žurnālos, visilgāk vadījusi žurnālu *Ieva*. Pēc desmit gadiem šajā amatā pieņēmusi drosmīgu lēmumu – aiziet, jo vēlējusies mainīt dzīvi, nevis darbu. Grāmata ir Initas atklāsmes par savu dzīvi: aizvainojumu un piedošanu, šķiršanos un izlīgšanu, sevis šausmīšanu un pieņemšanu.

Lato Lapsa. Zem Muhameda palmas.

(Dienas grāmata. 15,25 eiro.)
Autora piedzīvotais Eritrejā, Mali, Marokā, Mauritanijā, Nigērā, Rietumsahārā un Sudānā. Allāhs aizvāc visus cilvēkus un dzīvniekus no tukšneša, lai viņam būtu vieta, kur pastaigāties mierā, vēsta tukšneša iemītnieku gudrība. Autors, kurš pats savām acīm redzējis, kā iedzīvotāji mēģina cīnīties ar tukšnesi, pārliecinājies: „Ar katru gadu aizvien vairāk izskatās, ka Allāhs ir nopietni apņēmis savu pastaigu vietu paplašināt un padzīt no tās nelūgtos ie-

mītniekus. Taču es viņus vēl paspēju satikt.”

Citrons.

(Sastādījusi Aina Cebura. *Avots*. 4,65 eiro.)
Kā izmantot citronu veselībai, uzturā, kosmētikā, mājāsaimniecībā. Ar šo lielisko dabas velti var pievarēt infekcijas, lietot pat onkoloģijā, uzlabot ēdiena garšu, kā arī izmantot mēbeļu kopšanā.

Maija Laukmane. Simts domu, stāvot dzīvības dārzā.

(Annele. 6,45 eiro.)
Grāmata par ilgām būt labam latvietim un mīlēt zemi, kuru mums uzdāvinājis Liktenis.

Armands Svīkis. MATRIC tīklojums. Oriģināls biznesa pārvaldības modelis.

(Zvaigzne ABC. 11,95 eiro.)
MATRIC tīklojums ir jauns skatījums uz biznesa pārvaldību, kas, pareizi lietots, uzņēmumā nodrošina efektīvu darbu, atrod problēmu cēloņus un novērš kļūmes, uzsverot stratēģiju, procesus un resursus.

Jānis Roze
Kuldīgā, Sūru ielā 2

VĒSTURE

Nīkrāce cauri gadsimtiem

GALOŠAS PAR MAZU

Lai varētu apmeklēt skolu, Aizputes apriņķa patērētāju biedrība pēc skolu izveidota saraksta trūcīgajiem audzēkņiem piešķīra pašu nepieciešamāko apģērbu. Daudzām ģimenēm tas bija liels atspaidis, taču gadījās, ka citām tie bija īsi prieki.

Lūk, ko 1946. gadā kāds Nīkrāces iedzīvotājs raksta laikrakstam *Cīņa*: „Saņēmu no Nīkrāces nepilnās vidusskolas direktora paziņojumu, ka manam deviņus gadus vecajam audzudēlam piešķirts veļas audekls, galošas un zeķes, taču visas šīs preces saņemamas Aizputē. Protams, ģimene par šādu palīdzību ļoti priecējās, bet prieki izrādījās īsi. Kad ģimene ieradās Aizputē, izrādījās, ka zeķu nav, galošas ir tik maza numura, ka nevar kājās uzvilkt. Labi, ka galošu vietā iedeva drēbes kurpītes, taču tās bija par mazu un uzvilkt varēja tikai uz kailas kājas.”

1946./1947. mācību gadā skolā bija septiņas klases, kurās mācījās 143 skolēni, internātā dzīvoja 63, skolu neapmeklēja septiņi – pieci no tiem apģērba trūkuma dēļ.

Februārī skolā bija 21 pionieris. Komjaunatnes pirmorganizācijas nebija.

Darbojās militārais, fizikultūras un Sarkanā Krusta pulciņš, bija arī ugunsdzēsēju komanda. Kopgaldā piedalījās 78 skolēni. Strādāja šādi skolotāji: Olga Bože, Līne Pērkonē, Malvīne Maka, Ansis Maks, Ella Nelija.

KOLHOZU VEIDOŠANA

1947. gadā daļa Nīkrāces zemnieku apvienojās lauksaimniecības kooperācijā, tā pastāvēja aptuveni gadu. Biedri kopā apstrādāja zemi, graudu un produktu pārpalikumus nodeva valstij. Lopi palika personīgā īpašumā. Kooperāciju vadīja valde ar priekšsēdētāju Vili Reini priekšgalā.

40. gadu beigās Nīkrācē tika nodibināti četri mazi kolhozi. Zemnieki sanāca uz sapulci Vormsātē. Tur 1949. gada 18. martā nodibināts pirmais Nīkrāces kolhozs *Parīzes komūna* ar priekšsēdētāju Krišu Spāģi. Kopplatība bija 259 ha, aramzeme – 179 ha. Dzelddā 1949. gada 31. martā nodibināts kolhozs *Varonis*, priekšsēd-

Skolotājs Ansis Maks ar 3. klasi 1947./1948. mācību gadā.

tājs Jānis Skudra. Tajā apvienojās 21 saimniecība. Kolhoza kopplatība bija 300 ha, aramzeme – 171 ha. Mazdzeldā nodibināts kolhozs *Vārpa* ar priekšsēdētāju J.Spāģi, bet Lēnu muižā sanākušie nodibināja kolhozu *Komjaunatnes 30 gadi*. Drīz to pārdēvēja par lauksaimniecības arteli (l/a) *Darbs*, pirmais priekšsēdētājs bija

J.Bolomovskis. Sākumā, strādājot diendienā, kolhozieki gadā nopelnīja tikai 50 kg graudu.

NONĀK ATPALIKUŠO SKAITĀ

Karadarbība nebija skārusi Lēnas – tur dzīve ritēja daudz labāk nekā citos Nīkrāces kolhozos. L/a *Darbs* sākumā strādāja ar panākumiem, bija pirmrindnieku godā,

Dzintra Liekmane
(Grāmatas
fragmenti.
Sākums 2016. gada
24. oktobrī.)

bet vēlākos gados priekšsēdētāja Sunduņņiko laikā noslīdēja atpalikušo skaitā. 60. gadu sākumā kolhoza centrā uzbūvētas dažas mājas, veikals, darbnīcas un pieņotava.

Līdzās kolhoziem nodibināta Rudbārzu mašīnu un traktoru stacija (MTS) *Zaņās*. Nīkrāces kolhozi no šejienes veda lauksaimniecības mašīnas un traktorus. Tomēr izpostīto dzīvi nevarēja tik ātri atjaunot, nebija par vietas, kur likt lopus. Tā, piemēram, zirgus vajadzēja atstāt pie kolhoziekiem. Pirmā lielā ferma uzcelta Dzelddā tikai 1951. gadā, tur ievietoti lielie, uzcelta arī ferma cūkām un veikala ēka, kas sākumā kalpoja kolhoza valdes vajadzībām.

Vispirms atjaunoti vecie mūri, tiem uzlikts jumts, un kaut kā ar to iztika. Tā, piemēram, Mazdzeldā Jansona mājas pagrabā iekārtota krejotava. Krējums vests uz Valtaiku pienotavu. Sava krejotava bija arī Nīkrācē.

(Turpmāk vēl.)

PIRMS 20 GADIEM UN TAGAD

Īstā profesija

1998. gada martā *Kurzemniekā* bija intervija ar Skrundas slimnīcas procedūru kabineta injekciju māsu Aina Gūtmani. Tagad viņa ir aprūpes un medicīnas māsa ģimenes ārstes Māras Ostašovas praksē.

Tolaik viņa stāstīja, ka nav īsti zinājusi, kādu profesiju izvēlēties, un par medmāsu pienākumiem nav bijis priekšstats. Šīgada augustā apritēs 34 gadi, kopš viņa ir medicīnas māsa, un darbs vēl aizvien patīk.

„Kad biju iecirkņa māsa, potēju, izdarīju injekcijas, skrēju pa mājām. Tagad dienas pāiet kabinetā, izpildot pacientiem visas procedūras: ņemu analīzes, injicēju, potēju, pārsienu, izņem diegus pēc operācijām. Ļoti daudz *papīru*: dažāda uzskaitē, atskaites par potēšanu, cukura diabētu utt. Pienākumu amplitūda liela, un darbs tagad smagāks. Vislabāk patīk praktiskā puse – strādāt ar cilvēkiem.”

GANDARĪJUMS – JA PACIENTAM LABI

Ainai vislielākais prieks, kad cilvēks izveseļojas: „Reizēm spricē desmit dienas, tomēr uzlabojuma nav. Arī mani tas nomāc. Tomēr esmu iemācījusies mājās un ģimenē no darba norobežoties. Reizēm gadās pacients, kura problēma liek ik pa laikam par viņu domāt, ja gadījums ir sarežģīts un interesants. Bet neesmu no tiem, kuriem domas par pacientiem neļauj naktī gulēt.”

Vai pacienti 20 gados mainījušies? „Kaites kļuvušas smagākas, atveseļošanās – sarežģītāka. Varbūt tāpēc, ka arī visi pacienti tagad ir 20 gadus vecāki. Jaunu cilvēku maz. Darbdiena man no astoņiem rītā līdz četriem, bet tagad, kad cilvēki slimo ļoti daudz, pat ilgāk. Par sevi vairāk rūpējas jaunāki cilvēki. Viņi pat nāk profilaktiski uzzināt par veselību, uztaisīt analīzes un rentģenu. Cilvēki pēc 50 tā dara reti. Hronisko slimību pacientiem pēc zālēm jānāk katru mēnesi. Citi atmet ar roku un nenāk. Ja satieku uz ielas, parunājos, bet ar varu pie ārsta jau nevienam nevar atvilkt.”

NEKO MAINĪT NEGRIBĒTU

Viena lieta nav mainījusies – medmāsu alga nekad nav bijusi liela. Vai nav bijis vēlmes profesiju mainīt? „Neko negribu mainīt. Ja būtu spiesta, varbūt domātu. Nav bijusi arī doma doties uz ārzemēm. Pat ekskursijās neesmu bijusi ārpus Latvijas.”

Skrundā Aina dzīvo tajā pašā dzīvoklī. Meitas Inga un Linda, kurām iepriekšējās intervijas laikā bija desmit un 13 gadu, nu ir savā dzīvē, bet arī turpat Skrundā. Viena strādā par pārdevēju, otra –

Aina atpūtas brīdī.

Aina Skrundā strādā jau 14 gadus. Pienēmšanās palīdz ārstē Mārai Ostašovai. Savukārt viņa uzskata Aina par savu labo roku, palaujoties uz to tāpat kā uz sevi.

gadījies? Kā to konstatējat, kā rīkojaties? – Te palīdz ārsti un arī aptieka. Ja ārsts izraksta jaunus zāles, kas varētu radīt alerģiju, piemēram, vitamīnus, sirds zāles, tad cenšamies tās neizrakstīt pilnam kursam, bet, teiksim, piecas ampulas. Ja zāles nerada alerģiju, tad pērk pilnam kursam. Dažreiz var patēst, ka zāles neder pēc pirmās ārstēšanas, citreiz – pēc vairākām. Ja zāles neder, tad ārsts pieņem citus. Vai apgūstat jaunākos sasniegumus medicīnā vai pasākumus, lai palīdzētu pacientiem?

„Citu darbu meklēt negrāsim. Šo esmu iemīlējusi,” tā intervijā pirms 20 gadiem teica Skrundas medicīnas māsa Aina Gūtmane. Arī tagad viņa gatava to atkārtot.

par frizieri. Ainai ir mazdēls un divas mazmeitas. „Ingu satieku katru trešo dienu, mazbērņus – katru dienu. Lielie mazbērni Krista un Toms mācās Skrundas vidusskolā. Krista beigs 9. klasi. Mazajai Evelīnai ir pusotrs gadiņš.” Aina piekrīt, ka medicīnā bērni parasti izaug paši – darba dēļ nav bijis laika īpaši audzināt. Vienmēr strādāts vairāk nekā slodzi, lai var nopelnīt.

No vaļaspriekiem Aina vispirms nosauc ēdienu gatavošanu, īpaši gaļas un zivju. Saldos taisīt nepatīk, bet ēst gan. Vēl patīkot aizbraukt uz teātri, bet pēdējā laikā iespēja gādāties reti. No ikdienas rūpēm palīdzot atslēgties krievu melodramas: „Tajās viss ir ar sirdi un dvēseli, un reizēm var paraudāt.”

Iveta Grīniņa
Ainas Gūtmanes arhīva foto

KULDĪGAS AVĪZĒS

Kuldīgas Vēstnesis pirms 90 gadiem
Teātra izrāde Vārmes skolā

Mēs priecājamies, ka mums tagad pieder sešu klašu pamatskola, kas nes garīgo gaismu mūsu tumšā un neizglītotā sabiedrībā. Skola sarīkojusi šogad trīs izrīkojumus, kas izceļ nopietnā skolas pārziņa A.Kalniņa kunga spējas. Šoreiz Kalniņa kungs bija savācis aktierus no vietējās jaunatnes, pa lielāku daļu cilvēkus, kuri nekad nav bijuši uz skatuves, un labi samācījies. Uzveda J.Pētersona komēdiju *Sekla, pelēkā ikdienība*.

Jaunais Kurzemnieks pirms 80 gadiem

Austrija pievienota Vācijai
Vēl pagājušā trešdienā valsts kanclers Šušnīgs paziņoja, ka svētdien notiks tautas nobalsošana, kurai vajadzētu pierādīt, ka austriešu tautas vairākums stāv par valsts neatkarību, bet jau piektdien viņš zem spiediena no ārienes bija spiests nodot varu nacionālsociālistiskā iekšlietu ministra Zelsa-Inkvarta rokās. Pirmais jaunā kancera solis bija nosūtīt telegrammu Hitleram un lūgt to sūtīt uz Austriju nekavējoties vācu karaspēku „kārtības un miera nodibināšanai”. Vēl piektdienas vakarā vācu karaspēks iemaršēja Austrijas teritorijā.

Padomju Kuldīga pirms 70 gadiem

Padomju valsts gādība

Līdz šī gada februārim prāvi pabalsti izsniegti vairākām daudz bērnu mātēm, tai skaitā 11 bērnu mātei Līzei Svilpis Īvandes pagastā, 10 bērnu mātei Matildei Polis Kuldīgā, 11 bērnu mātei Ksenijai Plonīs Saldū, deviņu bērnu mātēm Mariannai Taškans Kurmāles pagastā un Almai Dēvits Skrundas pagastā. Pavisam mūsu apriņķī ar ordeņiem un medaļām apbalvotas 138 daudz bērnu mātes.

Lai pagātne pienāktu tuvāk

Tālvāldis Kalnenieks, kaut pārdzīvojis daudz skarbu dienu, pārliecināts – viņam bijis laimīgs un bagāts mūžs, bijusi laime iepazīt arī rakstnieku Mārtiņu Kalndruvu.

Skolotājiem un bibliotekāriem, kuri piedalāsursos par Kuldīgas novadu literatūrā, kārtējā nodarbība notika Īvandē – literāta Mārtiņa Kalndruvas (Krīgera) dzimtajā vietā. Pagasta bibliotēkā interesanta, emocionāla saruna par rakstnieku un apkārtnes vēsturi raisījās ar Īvandnieku, rakstnieka brāļa audžudēlu **TĀLIVĀLDI KALNENIEKU**.

Viņa uzrakstītajās atmiņās gan atgādināts par vairs neesošām vietām, gan atklāts skaudrais stāsts par ienākšanu Krīgeru dzimtā, gan iemūžināts laiks, kad lauku ļaudis tika pie lielā brīnuma elektrības, un daudz kas cits no aizgājušajiem gadu desmitiem. (Tekstā izmantoti citāti no T.Kalnenieka atmiņu pierakstiem.)

PAR RAKSTNIEKU – AR CIENŪ

„Viņš ar vārdiem gleznoja,” par M.Kalndruvas prozas īpašo vērtību saka T.Kalnenieks. Kad tiek runāts par konkrētiem darbiem, kā stāstu *Avots*, viņš norāda, ka daudzas aprakstītās vietas joprojām atrodamas: ir avots, arī *Smildziņu* māju prototips, dzelzceļa uzbērums. Pašam atmiņā, kā pēckara Īvandniekiem un ēdoliņiem vilciena svilpe bijusi pulksteņa vietā – kad vakarpusē tā atskan, skaidrs, ka jau pieci.

T.Kalnenieks atgādina par laiku, kad rakstīja M.Kalndruva: jāapdomā taču katrs vārds! Viņš bijis vienkāršs, sirsnīgs cilvēks, kam allaž svarīgi zināt, kas notiek Īvandē, tāpēc, kad vajadzējis izvēlēties pseidonīmu, to priekšā pateicis skats no *Pladām* – apkārt kalni un druvās! Vēlāk no Ventspils, kur M.Kalndruva ar ģimeni dzīvoja, uz Īvandi radiem sūtītas vēstules, apsveikumi.

POLITISKI NEUZTICAMS

1953. gada jūnijā T.Kalnenieks beidzis Ēdoles septiņgadīgo skolu ar atzīmi *divi* uzvedībā kā politiski neuzticams: „Pārējiem izsniedza atestātus (..), bet man plika apliecība. Ziemā kolhozs mani nosūtīja mācīties traktoristu kursus.” Te arī šķētināms stāsts par saistību ar Krīgeriem, precīzāk – M.Kalndruvas vecākā brāļa Jēkaba un viņa sievas Emīlijas ģimeni.

1952. gadā T.Kalnenieka māte pusdienlaikā iegājusi ābeļdārzā (saimnieks bija izvests uz Sibīriju) un norāvusi ābolu. To ieraudzījis zirgkopis Fricis Matisons, ābolu atņēmis un māti sitis un spārdījis. „Ar to man pacietības mērs bija izsmelts. Nebiju vēl tik spēcīgs, lai ar Matisonu izrēķinātos fiziski, bet, ja ar ieroču palīdzību? Nodibi-

nāju pretpadomju grupu *Tērauds*, nodevām zvērestu cīnīties pret komunistiem,” Tālvāldis atceras. Tajā darbojās arī jaunākais brālis Ritvaldis un Ermanis Karlštrēms.

Aresti sākās 1953. gada aprīlī, zēni nogādāti Alsungas rajona centrā. Tā kā viņi bija nepilngadīgi un darbība ne sevišķi aktīva un konkrēta, krimināllieta netika ierosināta. 1953. gada vasarā grupa mainītā sastāvā atsākusi darboties, tajā iesaistījies arī Mārtiņš Krīgers (nejaukt ar rakstnieku!), Jēkaba dēls, kurš dzīvojis *Pladās*, kā arī Alfons Pudža. Tuvojies kārtējais iesaukums karadienestā, tam pakļauts A.Pudža, bet viņš nolēmis izvairīties. A.Pudža un M.Krīgers uz laiku apmetušies Alsungas ciemā un strādājuši liellopu fermas celtniecībā. Abi bijuši bruņoti. Notikusi negaidīta apšaušana ar miličiem, pēc tās viņi devušies uz Ēdoli un sākuši dzīvot nelegāli pļavu šķūnšos. Ar pārtiku apgādājis arī Zirās par traktoristu strādājošais Tālvāldis. 1954. gada 1. septembrī jauniešus, kas ieradusies šķūnītī pēc pārtikas, sagaidījuši čekisti. Sadursmē M.Krīgers kritis.

T.Kalnenieks Zirās uz lauka arestēts. „1955. gada 28. janvārī Latvijas PSR Augstākās tiesas krimināllietu tiesas kolēģija saskaņā ar KPFSR* kriminālkodeksu (1926. gada redakcijā) par piedalīšanos pretpadomju grupā un ieroču glabāšanā notiesāja mani ar brīvības atņemšanu uz trīs gadiem, sodu izciešot stingrā režīma darba nometnē Kirovas apgabala Vjatlagā. Apcietinājumā atrados no 1954. gada 4. septembra līdz 1956. gada 19. novembrim.”

DĒLA VIETĀ

Pēc atgriešanās T.Kalnenieks apciemojis *Pladās* Mārtiņa vecākus. Viņi neko daudz nav zinājuši, pat dēlu apglabāt kapsētā netika ļauts. Kur Jēkaba un Emīlijas dēls aprakts, nav zināms. „Jēkabs nosaka: „Tavai

mātei paliek vēl trīs, bet mums ar māti vairs nav nekā. Paliec pie mums, būsi dēla vietā.” Es viņus sapratu un uztvēru to pat kā savu pienākumu,” raksta T.Kalnenieks.

Un liktenis bijis labvēlīgs: sodu izcietuša is puisis nav drīkstējis dzīvot Alsungas rajonā, atļicis pierakstīties dzimtajā Piltenē. Kamēr tur kārtoti *papīri*, Alsungas rajons likvidēts un pievienots Kuldīgas rajonam. Nu varēts pārliecināties, cik liels spēks ir nosaukumam, jo tagad viņš brīvi varējis dzīvot *Pladās*. Darbs atrasts Īvandes ķieģeļnīcā (ka tāda bijusi, daudz diem mums ir atklājums), kas uzcelta vēl pirms kara, bet beigusi pastāvēt 1959. gada 1. aprīlī. Ne par smago darbu T.Kalneniekam rūgtākās atmiņas, bet par to, kāpēc tā bija jānotiek (arī Padurē, Kaltīkos).

Viņš stāsta, cik rūpīgi strādnieki krāvuši ķieģeļus, bet tad ieradies auto: „Toreiz līdz brauca divi *gruzēiki*. Sākumā drusku pakrāva, pēc tam svieda mašīnā kā akmeņus. Galapunktā izsvieda kaudzē. Pašizkrāvēju vēl nebija. Varat iedomāties, kādi tie ķieģeļi izskatījās! Sacūkota manta!”

REIZ BIJA...

T.Kalnenieka pierakstos lasāms par daudzām mūspuses vietām, kuru vairs nav. Tiek nolemts pārbaudīt skolotāju erudīciju – cik labi viņi pazīst Kuldīgas novadu, kaut vai nosaucot krogus pa ceļam uz Ventspili. Kopā izdodas atcerēties vien pāris trīs, un talkā jānāk T.Kalnenieka atmiņām: „Braucot pa Ventspils–Kuldīgas šoseju 18 km pirms Kuldīgas atzarojas ceļš uz Ēdoli, tā saucamais Liediku–Ēdoles ceļš. Līdz 60. gadiem Ventspils–Kuldīgas ceļš bija parasts grantēts lielceļš, kas caur jūras līdzenumiem un Padures pakalniem līcu loču vijās no Ventspils uz Kuldīgu. 60. gados to iztaisnoja un asfaltēja. Vecos laikos braucēji un zirgi atpūtas ceļmalu krogos. (..) Sākšu no Kuldīgas

„Darbs bija smags, bet nopelnīt varēja,” T.Kalnenieks raksturo laiku Īvandes ķieģeļnīcā (ķerrā ap 760 kg).

T.Kalnenieks (no labās) saka: „Tā diena, kad iekļuva elektrīkos, bija mana zvaigžņu diena.”

puses: Ķimales, Līzes, Struņķkrogs, Jaunkrogs, Liedikas, Dobkrogs un pats treknākais pie pagrieziena uz Zirām – Speķkrogs.”

Stāstījums ļauj ieraudzīt arī Kāpu ciemu, kur atradušās gan vecsaimnieku mājas, gan ulmaņlaika jaunsaimniecības. Liediku apkārtnes mājas pēc kara ietilpa Kāpu ciemā ar ciema padomi *Kalna Sluķos*, pēc kolhoza *Avots* nodibināšanas tur bijis kantoris.

T.Kalnenieka atmiņas uzdod vēl vienu mīklu – kas ir murlaki? Variantu nekādu, atliek meklēt rakstos: „Baronam piederēja ķieģeļu ceplis. (..) Tos ražoja ar rokām. Mērcētus mālus lika taisnstūra formās, pieblīvēja un virsmu nostrīķēja gludu. Tad lika ēnā žāvēties; kad māls kļuva ciets un sauss, veda uz cepli apdedzināt, pēc tam atdzesēja un lika lietā. Sausos neapdedzinātos ķieģeļus sauca par murlakiem.”

LAIMĪGA CILVĒKA MŪŽS

Paradoksāli, ka par mūžu ar smagiem pārbaudījumiem T.Kalnenieks raksta: „Vai esmu bijis laimīgs? Jā, esmu dzīvojis daudz iespēju laikā. Man ir klājies labi un ļoti labi.” Par kādu epizodi viņš joprojām nespēj runāt bez savilņojuma: ievilkta elektrību palūgusi sieviete ar diviem bērniem, un, visu sadabūjis (oficiāli jau nopirkt neko nevarēja), Tālvāldis to izdarījis. Sieviete, no tiesas laimīga, sacījusi bērniem, ka tētis, nākot mājās, tagad ieraudzīs logos gaismu.

„Esmu dāvājis tūkstošiem cilvēkiem laimīgus brīžus. Tā diena, kad iekļuva elektrīkos, bija mana zvaigžņu diena,” uzskata T.Kalnenieks un ar humoru turpina. „Biju otrais aiz Leņina. Viņš sacīja: „Komunisms ir padomju vara plus visas zemes elektrifikācija.” Padomju varu nodibināja viņš, es padomju zemi elektrificēju. Otrais esmu bijis aiz ārsta: kad cilvēkam grūti kustēties, tad sauc ārstu; kad pārstāj kustēties elektroierīce, tad mani.”

* KPFSR – Krievijas Padomju Federatīvā Sociālistiskā republika

VĀRDA DIENAS

No 19. līdz 25. martam
19. Jāzeps (1567), Juzefa (284)
20. Made (43), Irbe (34)
21. Una (1252), Unigunde (8), Dzelme (4), Benedikts (40), Benedikta (39)
22. Tamāra (5917), Dziedra (1), Gabriels (783), Gabriela (1367)
23. Mirdza (2224), Žanete (574), Žanna (3880)
24. Kazimirs (379), Izidoris (33)
25. Māra (4433), Mārīte (4318), Marīta (1257), Mare (60)
Populārākie: Tamāra un Jāzeps.

Māra būtu piemērotāks

Mārīte Cinovska, E.Vignera Kuldīgas mūzikas skolas skolotāja:
 – Neesmu prasījusi, kādēļ mamma man tādu vārdu devusi, bet tas nekad nav licies man atbilstošs. Vārds *Mārīte* ir mīlināmā formā, bet man tāda ķiķināšanās nepatīk, vairāk esmu nopietna, tādēļ labāk man piestāvētu Māra. Tas šķiet tāds augstvērtīgāks, bet Mārīte kā bizbismārīte norāda uz kaut ko mazu, sīku. Tāda arī bērniībā biju – neliela auguma, smalcīga –, bet savam vārdam tad nepievērsu nekādu vērību, nedomāju, patīk vai ne. Viena kaimiņiene mani ļoti ilgi sauca par Ķauksīti. Man no viņas ir apsveikuma kartīte, kurā tā arī mani uzrunājusi – Ķauksītīm. Tā ir tik mīļa piemiņa, ko joprojām esmu saglabājusi. Man patīk atstāt mīļlietiņas. Viena skolniece vienmēr dāvina puķi, kurai uz lapiņas uzlīmējusi mārīti – tas ir patīkams uzmanības apliecinājums. Tos lipekļišus esmu salīmējusi uz sekcijas plauktiņa. Ir arī putniņi, tauriņi, bet tās mārītes mani uzrunā personīgi. Esmu dabas un dzīvnieku mīlotāja, no tāda viedokļa vārds *Mārīte* man pietāv. Bizbismārītes ēd kukaiņus, kuri bojā augus, tas nozīmē, ka kaut ko labu manā vārdiņā arī var saskatīt.

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 19. MARTĀ

Dienas garums – 12 st. 6 min.
 Saule lec 6.29, riet 18.35.

Naktī -3°...-1°

Z
R **A**
D
 3-4 m/s

Dienā 0°...+4°

Z
R **A**
D
 2-6 m/s

RĪT, 20. MARTĀ

Dienas garums – 12 st. 11 min.
 Saule lec 6.26, riet 18.37.

Naktī -4°...-1°

Z
R **A**
D
 2-3 m/s

Dienā -2°...+3°

Z
R **A**
D
 4-5 m/s

KONKURSS

Tēlotājmākslas spēle

152. kārtā

Baroka laikmeta holandiešu gleznotājam (1585–1634) bija liela nozīme ainavu glezniecībā. Viņš prasmīgi izmantoja perspektīvu un krāsas. Liela nozīme piešķirta detaļām. Ap 1610. gadu viņš pārcēlies uz Kampenu. Tā kā bija kurlmēms, viņu mēdza dēvēt par mēmo no Kampenas. Izcila viņa darbu kolekcija atrodas Vindzoras pilī.

Atbildes gaidām līdz **21. marta 11.00: Tēlotājmākslas spēle, Kurzemnieks**, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv, vai redakcijas durvju pastkastītē.

151. kārtas atbilde: Īvs Tangī, *Nenoteiktā dalāmība* (1940).
Pareizi atbildējuši: Daina Gerente, Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Guntis Obodņikovs, Ingars Neimanis, Indra Ābelīte, Mārcis Arājs, Andris Eglītis.

MŪZIKA

Oranžajām brīvdienām jauna dziesma

Gārņi un šakāļi – tā sauc latviešu turbofolka grupas *Oranžās brīvdienas* jaunāko dziesmu, kurai tapis arī videoklips.

Grupas līderis un dziesmas autors, kuldīdznieks Ints Ķergalvis skaidro: „Devām iespēju izpausties mūsu smagajam galam. Ar smagāku mūziku vienmēr esam bijuši diezgan labās attiecībās, taču šī dziesma iznāca pat agresīvāka, nekā iecerēts.”

Dziesmā *Gārņi un šakāļi* tāpat kā daudzos citos grupas skaņdarbos saklausāmas sociāli aktuālas tēmas. „Mēs joprojām iestājamies par godīgumu pasaulē, īpaši savās mājās. Gārņi un šakāļi pārnēstā nozīmē arvien vairāk vajadzīgi arī Latvijā – tādi, kuri visu to dīķi sakul,” tā I.Ķergalvis.

Video autors ir *Oranžo brīvdienas* bijušais dalībnieks Ēriks Saksons. Režiju un pēcspēlā uzņemšanas mandolīnists Kaspars Čakste.

24. martā Liepājā, klubā *Fontaine Palace*, ar ballīti tiks svinēta grupas 18. jubileja. Arī šogad no Rīgas uz Liepāju dosies īpašs fanu autobuss un gaidāmi pārsteigumi.

SKOLU ZIŅAS

Cits bazārs – 270 skolēnu uzņēmumu

Kuldīgas Centra vidusskolas skolēnu mācību uzņēmums *Dsmart* saņēmis speciālbālvi biedrības *Junior Achievement Latvija* pasākumā *Cits bazārs*. Starp 270 uzņēmumiem no visas Latvijas noskaidroti veiksmīgākie un perspektīvākie dažādās kategorijās (labākais stends, inovatīvākā biznesa ideja, labākā pārdošanas komanda, sociāli atbildīgākais uzņēmums, aktīvākais sociālajos medijos, komerciālākais, zināšanās balstīts piedāvājums). Pasniegtas arī 14 simpātiju balvas. Tā Rīgas uzņēmēju biedrības speciālbālvi saņēma *Dsmart*, ko pārstāv Roberts Šķēle un kas ražo dekorus no dabas materiāliem atbilstoši katriem svētkiem un arī tādus, kas der ikdienai.

berry park
 Bioloģisku ogu audzēšana

SAIMNIECĪBA PĒRK:

❖ **lauksaimniecībā izmantojamu zemi** (var būt nekopta, apaugusi ar krūmiem),
 ❖ **meža zemi** (var būt izcirtumi).
 Izskatīsim visus piedāvājumus.
 Palīdzam atrisināt juridiskus jautājumus. Samaksa tūlītēja.

Tālr. 29222175,
 e-pasts: siaberrypark@gmail.com.

ASTROLOĢISKĀ PROGNOZE

/20.–26. marts/

Jolanta Hercenberga,
 astroloģe

Auniem par labu noskaņojumu parūpēsies draugi – aicinās kopā pavadīt laiku un priecāties par dzīvi. Arī sarežģītākās situācijās varēs paļauties uz viņu plecu.

Vēršiem labs laiks juridiskiem darījumiem. Ar skubu jāķeras klāt arī jaunu zinību apguvei. Priekšā tālāks ceļojums vai tā plānošana.

Dvīņiem darījumos jāsaņem vēsts prāts. Nav ieteicams aizdot un aizņemties naudu. Šonedēļ der stiprināt ģimeniskumu: uzpost dzīvesvietu, izbaudīt gardus ēdienus un tuvību.

Vēžiem pavasara gaidās sirsniņa iepukstēsies straujāk. Aizņemtajiem uzmanības netrūks, brīvajiem otrā pusīte var atrasties darba sfērā – kā klients, partneris vai pat konkurents.

Lauvām darījumos ar mantu, tās pirkšanu, pārdošanu, maiņu vai nomu veiksmē palīdzēs visu nokārtot.

Jaunavām būs gana apņēmības, lai atmestu to, kas traucē būt laimīgām. Tās pārdomās, ko tās dara tikai tāpēc, ka tā patīk sabiedrībai, un teiks ardievas nepatīkamam pienākumam.

Svāriem prāts būs tālu no materiālajām vērtībām – tiem patīks radīt māks-

lu un novērtēt citu radošo veikumu. Ģimene vēlēties nedalītu uzmanību un līdzdalību darbos.

Skorpioni darbā uzņemsies kolektīva dvēseles lomu – rūpēsies, lai ikviens būtu sadzirdēts un justos labi. Darba meklētājiem un mainītājiem iedegta zaļā gaisma.

Strēlnieki pārņemti ar naudas lietām. Kalkulators būs pa rokai, lai katru mīļu brīdi var sarēķināt, kas ir un kas nav izdevīgi. Var tikt atdots kāds parāds.

Mežāžiem, tiecoties pēc sasniegumiem, notikumi var kārtoties tā: solis uz priekšu, divi atpakaļ. Jāpārdomā, kas ir tikai mirkļa iegriba, bet kas nepieciešams un derīgs.

Ūdensvīri tik kāps karjeras kalnā, tādēļ atslābt nevar ne mirkli. Daudz tiks dots un arī prasīts ieguldīt. Attiecībā uz dzīvesvietu tagad var būt pagrieziena punkts, kas prasa rīcību.

Zivīm ar ietekmīgu cilvēku palīdzību statuss celsies. Nāksies sevi pierādīt konkurences apstākļos. Trenējot muskuļus darbā, nedrīkst aizmirst par mīļajiem cilvēkiem.

Čika laiks:

19.III 21.29 – 20.III 3.07,
 21.III 19.21 – 22.III 7.30,
 24.III 5.52 – 10.53,
 26.III 9.58 – 14.45.

LAIKS SAĶEMMĒTIES!

Tēls cits, saturs tas pats

**KURZEMES
 RADIO**

Labākā mūzika, jaunākās ziņas un Tavi mīļākie raidījumi!

www.kurzemesradio.lv